

Załącznik do Uchwały Nr XIV/90/2015
Rady Powiatu Sokólskiego
z dnia 29 października 2015 r.



***POWIATOWY
PROGRAM
PROMOCJI ZATRUDNIENIA
oraz AKTYWIZACJI
LOKALNEGO RYNKU PRACY
NA LATA 2015 -2022
pn. „ SYNERGIA II ”***

Sokółka, październik 2015 r.

Spis treści

WSTĘP.....	3
I. DIAGNOZA SYTUACJI NA RYNKU PRACY W POWIECIE SOKÓLSKI M.	5
Charakterystyka powiatu sokólskiego	5
1. Powierzchnia i liczba ludności.....	5
Rynek pracy w powiecie sokólskim 2009–2014.....	7
1. Podmioty gospodarcze funkcjonujące w powiecie.	7
2. Oferty pracy	9
3. Bezrobocie rejestrowane.	11
4. Struktura zarejestrowanych osób bezrobotnych według poziomu wykształcenia w latach 2009-2014	13
5. Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy.	15
6. Struktura zarejestrowanych osób bezrobotnych według aktywności na rynku pracy.....	16
7. Struktura zarejestrowanych osób bezrobotnych według zawodów.....	16
8. Struktura zarejestrowanych osób bezrobotnych według uprawnień do zasiłku.....	17
9. Analiza SWOT.....	18
Podsumowanie	21
II. MISJA I CELE PROGRAMU <i>pn. „SYNERGIA II”</i>	22
III DZIAŁANIA I USŁUGI oraz PLANOWANE ZADANIA DO REALIZACJI W LATACH 2015-2022.....	22
DZIAŁANIE I. Pośrednictwo pracy, w tym w ramach sieci Europejskich Służb Zatrudnienia (EURES).....	23
DZIAŁANIE II. Poradnictwo i informacja zawodowa oraz pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy.....	25
DZIAŁANIE III Szkolenie osób bezrobotnych, poszukujących pracy oraz pracowników i pracodawców zakładów pracy.	27
DZIAŁANIE IV Rozwój przedsiębiorczości.....	29
DZIAŁANIE V; Rozwój instrumentów rynku pracy z wykorzystaniem środków finansowych będących w dyspozycji Urzędu.....	30
DZIAŁANIE VI; Wspieranie integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.	31
DZIAŁANIE VII; Dialog społeczny i partnerstwo na rzecz rynku pracy.	33
IV. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	35
V. MONITORING Powiatowego Programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego pracy na lata 2015 – 2022.....	36
VI. ZARZĄDZANIE Powiatowym Programem promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2015 – 2022.....	36
VII. PODSUMOWANIE.....	37

WSTĘP

Zgodnie z art. 4 ust.1 pkt 17 Ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym / *tekst jednolity Dz.U. z 2015r. poz.1445/* Powiat wykonuje m.in. określone ustawami zadania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy.

Ustawowym obowiązkiem samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy wynikającym z art. 9 ust 1 pkt. 1 Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.[*Dz. U. 2015r.,poz. 149 z późn. zm.*] jest opracowanie i realizacja powiatowego programu promocji i zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy stanowiącego część powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Powiatowy Urząd Pracy w Sokółce, jako jednostka organizacyjna powiatu powołana do realizacji w imieniu samorządu powiatu sokólskiego zadań wynikających z ww. ustaw, aby nadać kształt realizacji działań prozatrudnieniowych oraz zdefiniować zadania w zakresie zatrudnienia i zapobiegania zjawisku bezrobocia na lokalnym rynku pracy po raz kolejny opracował „**Powiatowy Program Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy na lata 2015-2022 pn., „SYNERGIA II”** zwany w dalszej części *Programem*. Jest on kontynuacją zrealizowanego Programu Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy na lata 2006–2014.

Niniejszy *Program* został przygotowany w oparciu o zadania przypisane samorządowi powiatu w/w ustawie a realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Sokółce, do których należy m.in.: pozyskiwanie i gospodarowanie środkami finansowymi na realizację zadań z zakresu aktywizacji lokalnego rynku pracy, świadczenie usług pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego, inicjowanie, organizowanie i finansowanie usług i instrumentów rynku pracy, inicjowanie, organizowanie i finansowanie projektów lokalnych i innych działań na rzecz aktywizacji bezrobotnych oraz współdziałanie z instytucjami rynku pracy, w tym z Powiatową Radą Rynku Pracy.

Uwzględnione również zostały nowe zadania wynikające m.in. z uchwalonej w 2014 roku nowelizacji ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, która wprowadziła szereg istotnych zmian dla adresatów tych przepisów, w tym nowe formy wsparcia dla szukających zatrudnienia i pracodawców. Są one wynikiem zmian gospodarczych, poziomu bezrobocia oraz koniecznością skierowania polityki rynku pracy na wzrost zatrudnienia oraz niedopasowanie strukturalne, głównie pod kątem kwalifikacji i kompetencji osób bezrobotnych, podjęcie przez publiczne służby zatrudnienia działań mających na celu przywracanie umiejętności osób bezrobotnych do trwałego włączenia się do rynku a także zwiększenia wskaźników zatrudnienia, otwarcie się na współpracę z ośrodkami pomocy społecznej, lokalnymi organizacjami pozarządowymi i prywatnymi agencjami pracy, oraz zwiększenie elastyczności działania urzędów pracy, poprzez indywidualizację świadczonych usług - dostosowanie ich działań do potrzeb konkretnego bezrobotnego i pracodawcy. W tym celu wprowadzone zostało profilowanie pomocy dla osób bezrobotnych i udzielanie form wsparcia stosownie do ich aktywności na rynku pracy, aby dzięki wczesnej interwencji i identyfikacji osób najbardziej narażonych na długookresowe bezrobocie, dobrać najbardziej efektywne formy pomocy.

Określone w *Programie* priorytety lokalnej polityki rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich w powiecie sokólskim, wpisują się w realizację priorytetów i celów regionalnych dokumentów strategicznych, w tym Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Sokólskiego na lata 2008 – 2015 oraz **Programu Rozwoju Powiatu Sokólskiego na lata 2015-2022.**

Uwzględnione zostały również założenia wynikające z:

- Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020(SRKL)
- Europejskiej Strategii Zatrudnienia stanowiącej część strategii na rzecz wzrostu gospodarczego „Europa 2020”
- Krajowego Programu Reform na rzecz realizacji Strategii „Europa 2020”,
- Krajowego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na lata 2015-2017
- Podlaskiej Strategii Zatrudnienia do 2015 r.
- Regionalnego Plan Działania na rzecz Zatrudnienia na 2015r, województwa podlaskiego,
- Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do 2020r.
- Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1300/2013 w sprawie funduszu spójności
- Umowy Partnerstwa określającej kierunki interwencji w latach 2014-2020 trzech polityk unijnych w Polsce - Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej, Wspólnej Polityki Rybołówstwa
- Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) 2014-2020
- Regionalnego Programu Operacyjnego (RPO) województwa podlaskiego 2014-2020.

Program zawiera propozycje działań, jakie należy podjąć, by sprostać aktualnym wyzwaniom rynku pracy, głównie w zakresie poprawy zatrudnialności i zwiększenia równości szans, rozwoju przedsiębiorczości i zdolności adaptacyjnych przedsiębiorstw jak również działania dotyczące wspierania lokalnego rynku pracy i dostosowanie kierunków szkolenia zawodowego do potrzeb rynku pracy poprzez aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu przy pomocy środków Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego.

Program nie wyczerpuje katalogu wszystkich działań, które będą podejmowane na rzecz aktywizacji sokólskiego rynku pracy. Zakres zadań będzie konkretyzowany na poszczególne lata w rocznych planach pracy Powiatowego Urzędu Pracy w Sokółce.

Zakłada się, że w realizację zadań na rzecz rynku pracy w coraz większym zakresie będzie angażował się najniższy szczebel samorządu terytorialnego tj. gminy. W zakresie ich kompetencji jest podejmowanie działań prozatrudnieniowych, m.in. w ramach systemu pomocy społecznej, skierowanych na aktywizację zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez zatrudnienie socjalne i wykorzystanie instrumentu robót publicznych, prac społecznie użytecznych oraz umożliwienie mieszkańcom dostępu do informacji o ofertach pracy.

Zmiany jakie zachodzą na rynku pracy oraz prognozy dotyczące sytuacji w sferze zatrudnienia zmuszają do wzrostu aktywności na rzecz przeciwdziałania bezrobociu. Osiągnięcie poprawy na rynku pracy na poziomie założonym w Programie, a tym samym zrealizowanie celu strategicznego oraz celów szczegółowych w **ośmioletniej** perspektywie, możliwe będzie wyłącznie **poprzez synergię** z zastosowaniem dialogu społecznego, przy coraz większym zaangażowaniu wszystkich partnerów, którzy swoją wiedzę, umiejętności, doświadczenie oraz posiadane zasoby połączą we wspólne prozatrudnieniowe działania.

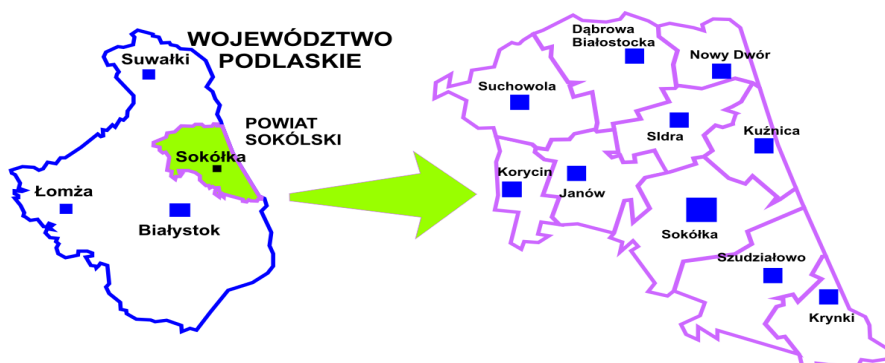
I. DIAGNOZA SYTUACJI NA RYNKU PRACY W POWIECIE SOKÓLSKIM.

Charakterystyka powiatu sokólskiego .

1. Powierzchnia i liczba ludności

Powiat sokólski leży w północnej części Niziny Podlaskiej, od strony wschodniej graniczy z Republiką Białorusi. Obszar powiatu stanowi 11% obszaru województwa podlaskiego i obejmuje powierzchnię **2 055 km²** podzieloną na 10 gminnych jednostek samorządowych (w tym cztery na prawach miejskich): Sokółkę, Dąbrowę Białostocką, Suchowolę, Janów, Korycin, Krynki, Kuźnicę, Nowy Dwór, Sidrę oraz Szudziałowo.

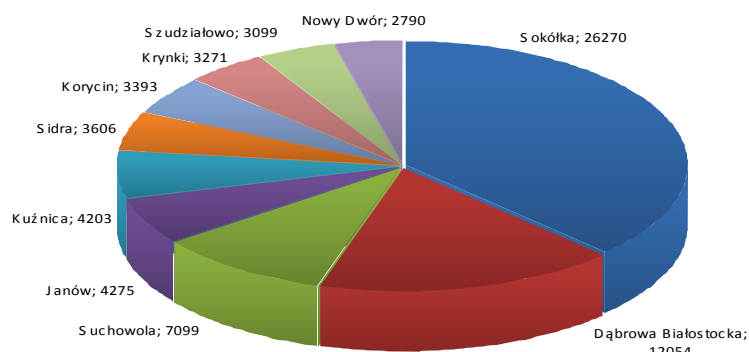
Wykres nr 1. Gminy należące do powiatu sokólskiego.



Źródło: Strona internetowa powiatu sokólskiego: <http://www.sokolka-powiat.pl>.

Wg danych Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31.XII.2014r. powiat sokólski zamieszkiwało **70 060 osób**, z czego 50,6 % stanowiły kobiety (35 437os.), zaś 49,4% (34 623 os.) mężczyźni. 58,2 % wszystkich mieszkańców powiatu zamieszkiwało tereny wiejskie (40 797 os.). Wśród osób zamieszkujących powiat sokólski 16,8% (11 794 os.) stanowiły osoby w wieku przedprodukcyjnym 62,5 % w wieku produkcyjnym (43 784 os.) i 20,7 % (14 482 os.) w wieku poprodukcyjnym.

Wykres nr 2. Liczba mieszkańców powiatu sokólskiego według gmin (stan na 31.12.2014r.)

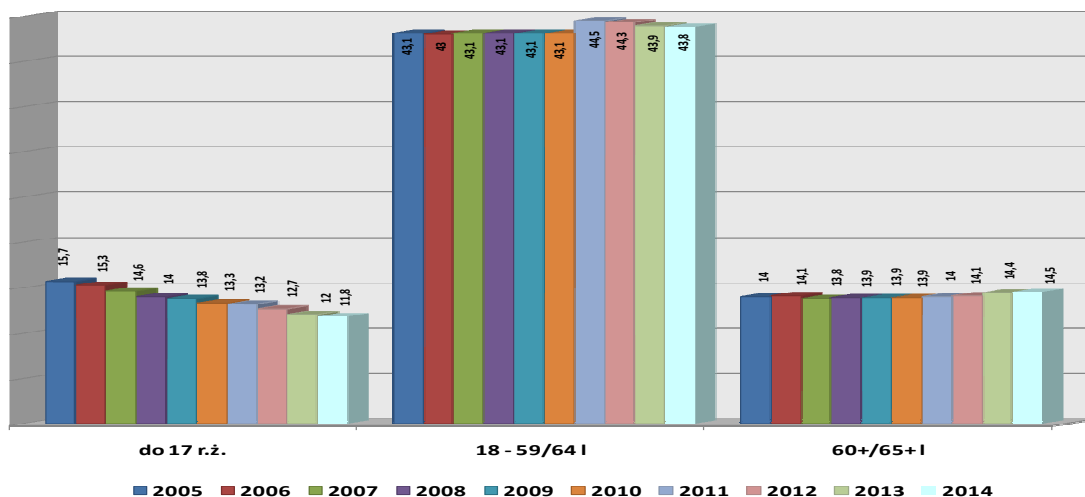


Źródło: - dane Urzędu Statystycznego w Białymstoku dostępne na stronie internetowej pod adresem: <http://bialystok.stat.gov.pl>.

Najwięcej mieszkańców zamieszkiwało 3 gminy: Sokółka-26 270 os., Dąbrowa Białostocka-12 054 os., oraz Suchowola-7 099 os. W pozostałych gminach liczba mieszkańców wynosiła poniżej pięciu tysięcy i tak w gm. Janów - 4 275 os., Kuźnica – 4 203 os., Sidra – 3 606 os., Korycin - 3 393 os., Krynki – 3 271 os., Szudziałowo -3 099 os., Nowy Dwór- 2 790 os.

W powiecie sokólskim zauważalny jest szybko postępujący spadek liczby mieszkańców (o prawie 260 osób rocznie). W ciągu ostatnich 10 lat liczba mieszkańców zmniejszyła się o ponad 2,7 tys. osób (z 72,8 tys. w 2005 r. do 70,1 tys. w 2014 r.). Zmniejsza się liczba osób w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym i następuje wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym.

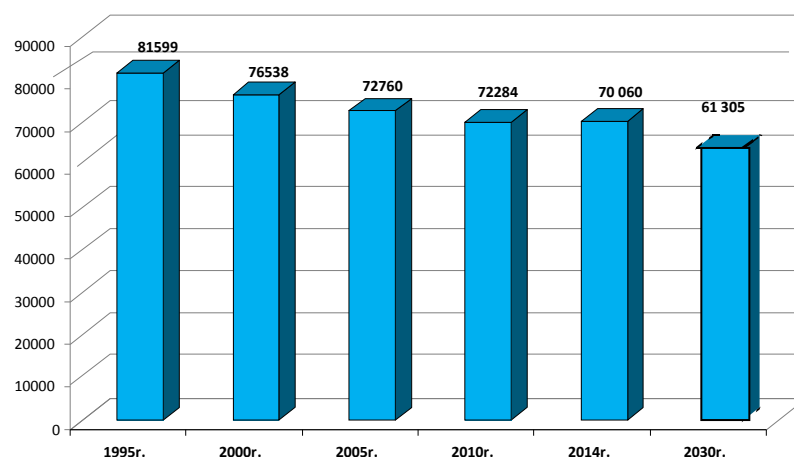
Wykres nr 3 Liczba ludności w powiecie sokólskim wg wieku w latach 2005-2014



Podobna sytuacja ma miejsce w całym kraju na skutek postępującego procesu starzenia się społeczeństwa. Obserwuje się słabnięcie tempa przyrostu naturalnego, który w powiecie sokólskim od kilku lat ma wartość ujemną, przy jednoczesnym wydłużeniu okresu przeciętnego trwania życia. Pociąga to za sobą konsekwencje dla rynku pracy, szczególnie w kontekście konieczności wydłużania aktywności zawodowej osób starszych.

Tendencja spadkowa urodzeń zmienia strukturę kategorii ekonomicznych wieku i przekłada się na spadek ludności w wieku przedprodukcyjnym, co z kolei powoduje obniżenie zapotrzebowania na usługi edukacyjne a w dalszej konsekwencji może doprowadzić do deficytu rąk do pracy. Według najnowszej prognozy przeprowadzonej przez Główny Urząd Statystyczny liczba ludności w powiecie sokólski w roku 2030 zmniejszy się do 61 305 osób. W stosunku do roku 2014 spadek liczby mieszkańców wyniesie aż ponad 8 750 osób.

Wykres nr 4. Liczba ludności w Powiecie sokólskim w latach 1995 – 2014 i prognozowana liczba ludności w roku 2030.



Powiat sokólski charakteryzuje się niższą niż średnia w województwie oraz w kraju gęstością zaludnienia liczoną na 1 km². W powiecie obserwuje się zdecydowanie niższe (aż o 73,7%) od średniej wojewódzkiej nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca. Wskaźnik ten potwierdza niski poziom atrakcyjności inwestycyjnej powiatu sokólskiego, co z pewnością w przyszłości może się negatywnie przedkładać na sytuację na rynku pracy¹.

Znaczna część obszaru powiatu sokólskiego to tereny służące do produkcji rolnej. Rozwojowi rolnictwa sprzyja dobry stan środowiska naturalnego oraz tradycyjna kultura rolna w wielu gospodarstwach. Przeważająca sfera produkcji w gospodarstwach indywidualnych to produkcja: roślinna (zboża okopowe, uprawy truskawek, tytoniu, rzepaku, porzeczki, borówki) oraz zwierzęca (bydło mleczno-mięsne, trzoda chlewna, drób). Obszary ziemi sokólskiej są bardzo dobrym miejscem do wytwarzania ekologicznej żywności².

Rynek pracy w powiecie sokólskim 2009–2014

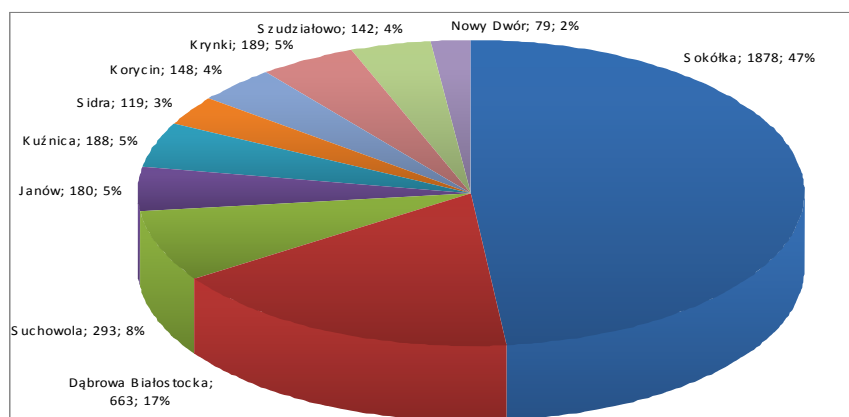
1. Podmioty gospodarcze funkcjonujące w powiecie.

Istotnym dla diagnozy lokalnego rynku pracy jest dostrzeżenie jego gospodarczej specyfiki. Powiat sokólski wykazuje aktywność gospodarczą, wyrażającą się w przyroście podmiotów gospodarczych.

Działalność gospodarczą w powiecie sokólskim wg stanu na 31.12.2014 r. prowadziło **3 879 podmiotów gospodarczych**. Corocznie, w latach 2005-2013 obserwowano stały wzrost liczby podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w regionie. Porównując dane na koniec roku 2013 i 2014 nastąpił wzrost o kolejnych 77 podmiotów.

Najwięcej podmiotów działa na terenie największych gmin powiatu, tj. gminy Sokółka (1 878), Dąbrowa Białostocka (663) oraz Suchowola (293) co pokazuje poniższy wykres.

Wykres nr 5. Podmioty działające na terenie powiatu sokólskiego w podziale na gminy [stan na 31.12.2014 r. (w %)]



Źródło: Opracowanie własne PUP Sokółka na podstawie danych statystycznych GUS.

Dane dotyczące podmiotów funkcjonujących w powiecie sokólskim corocznie wskazują, że ich zdecydowaną większość stanowi sektor małych przedsiębiorstw zatrudniający do 9 pracowników. Firmy te są prowadzone rodzinnie i nie generują dużego przyrostu nowych miejsc pracy, a w większości są to podmioty słabe ekonomicznie, które są bardzo podatne na zmiany koniunktury gospodarczej. Na koniec grudnia 2014r. podmioty sektora małych przedsiębiorstw stanowiły **95,3% (3669 podmiotów)** ogółu funkcjonujących

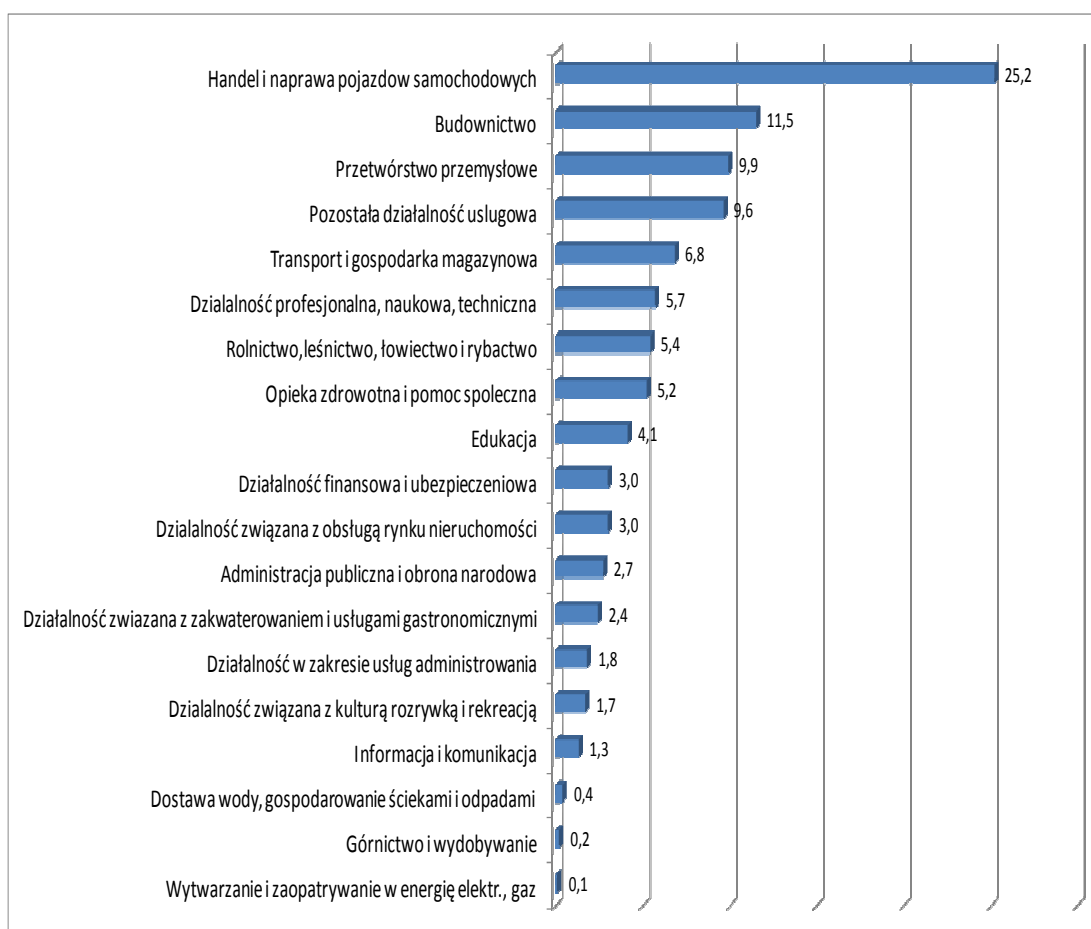
¹ Podlaska mapa zawodów i kwalifikacji 2013. Analiza podaży i popytu na zawody i kwalifikacje na poziomie regionalnym i lokalnym, s. 347 – publikacja dostępna na stronie internetowej pod adresem: <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>.

² Zob. strona internetowa powiatu sokólskiego: <http://www.sokolka-powiat.pl>.

w powiecie Sektor średnich przedsiębiorstw, zatrudniających od **10 do 49** osób stanowił **3,8%** (**146** podmiotów) a tylko **0,9%** (**54** podmioty) stanowi sektor dużych przedsiębiorstw zatrudniających od 50 pracowników i więcej.

Największymi pracodawcami na terenie powiatu są: METAL-FACH sp.z.o.o i Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej (ZOZ) w Sokółce, Barter S.A. Białystok - Oddział w Sokółce SAGA, Spółdzielnia Mleczarska Mlekoopol Grajewo Oddział - Zakład Produkcji Mleczarskiej w Sokółce, „Sokółka Okna i Drzwi”, Eskimos S.A Chłodnia, „Jaskółka” Sp.z.o.o., Spółdzielnia Producentów Drobiu „EKO-GRIL”, Gospodarstwo Ogrodnicze Jerzy Wilczewski. Z wymienionych, tylko dwa zakłady na terenie powiatu zatrudniały powyżej **250** pracowników i należy do nich METAL-FACH sp.z.o.o (**675** osób) i Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej (ZOZ) w Sokółce (**352** osoby).

Wykres nr 6. Struktura podmiotów działających na terenie powiatu sokólskiego według sekcji PKD [stan na 31.12.2014 r. (w %)]



Źródło: Opracowanie własne PUP Sokółka na podstawie danych statystycznych GUS.

Wśród działających w powiecie podmiotów gospodarczych najczęściej należy do sekcji handlu i naprawy pojazdów samochodowych - 25,2%. Następne w kolejność są podmioty działające w budownictwie - ich odsetek wynosi 11,5% wszystkich podmiotów. Niewiele mniej bo 9,9% działa w przetwórstwie przemysłowym, a 9,6% stanowi pozostała działalność usługowa. Liczba podmiotów funkcjonujących w zakresie transportu i gospodarki magazynowej wynosi - 6,8%; działalności profesjonalnej, naukowej, technicznej - 5,7%; rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie - 5,4%; opiece zdrowotnej i pomocy społecznej - 5,2%; w zakresie edukacji - 4,1%; działalności finansowo ubezpieczeniowej - 3% i

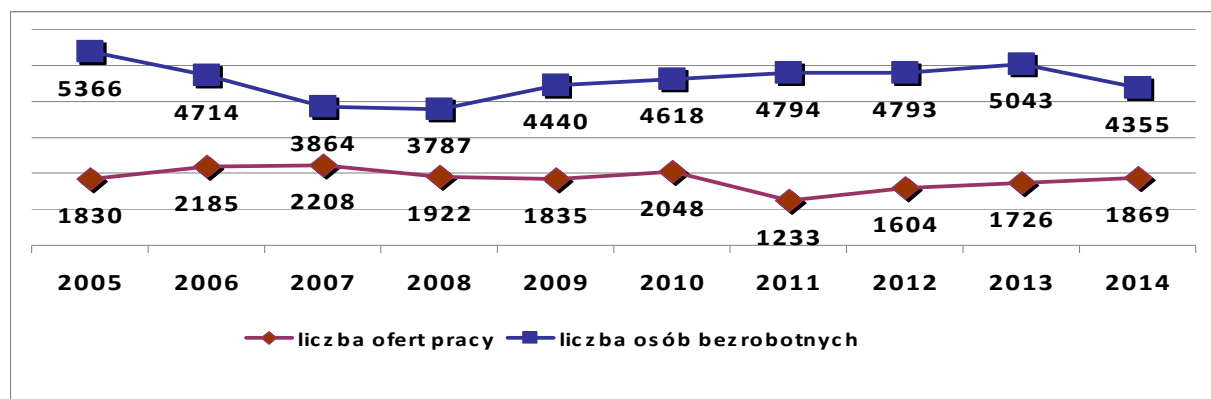
działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości -3%. Administracja publiczna i obrona narodowa stanowi – 2,7% podmiotów ogółem a pomioty związane z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi stanowią – 2,4%. Najmniej podmiotów funkcjonuje w zakresie górnictwa i wydobywania - 0,2% oraz przy wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz - 0,1%.

Profil działalności przedsiębiorstw w powiecie sokólskim jest ukierunkowany głównie na działalność związaną z rolnictwem i wykorzystaniem zasobów przyrodniczych, które stanowią bogactwo naturalne regionu. Rozwój usług logistycznych wynika z przygranicznego położenia regionu, a rozwój sektora usług nowoczesnych może korzystnie przedkładać się na poziom atrakcyjności rynku pracy w obszarze powiatu sokólskiego³. Taki profil aktywności rynkowej jest właściwy dla obszarów przygranicznych.

2. Oferty pracy

Ilość ofert pracy zgłoszonych przez pracodawców do Powiatowego Urzędu Pracy w Sokółce wskazuje na wielkość strony popytowej na pracę w powiecie sokólskim. Na przestrzeni lat 2005-2014 popyt na pracę w stosunku do ilości osób bezrobotnych zarejestrowanych w urzędzie pracy kształtował się następująco:

Wykres nr 7. Podaż i popyt ofert pracy w latach 2005-2014



Wyniki analizy powyższych danych wskazują na brak równowagi pomiędzy stroną popytową reprezentowaną przez pracodawców oferujących wolne miejsca pracy, a stroną podaźową czyli osobami poszukującymi zatrudnienia. Średnio w latach 2009-2014 na 1 ofertę pracy przypadały ponad 33 osoby bezrobotnych.

Tabela nr 1 Liczba ofert pracy będących w dyspozycji urzędu pracy w stosunku do ilości zarejestrowanych osób bezrobotnych w latach 2009-2014 (stan na 31.XII.)

Rok	Liczba ofert pracy ogółem w roku	w tym miejsca subsydiowane	% ogółu	Liczba osób bezrobotnych	Średnia roczna liczba osób bezrob. na 1 ofertę pracy
2009	1835	1217	66	4440	26,5
2010	2048	1394	75	4618	26,1
2011	1233	584	47	4794	45,6
2012	1604	990	62	4793	35,6
2013	1726	902	52	5043	34,3
2014	1869	1089	58	4355	29,3

Źródło: Dane statystyczne PUP w Sokółce.

³ Podlaska mapa zawodów i kwalifikacji 2013 ..., s. 349.

Wśród wszystkich zgłaszanych ofert pracy zdecydowaną większość (średnio 60%) stanowiły miejsca subsydiowane. Ich ilość wynikała z wielkości środków finansowych będących w dyspozycji urzędu na wsparcie subsydiowanego zatrudnienia. W latach 2009-2014 oferty pracy subsydiowanej stanowiły od 47% do 75%. ogólnej ilości ofert pracy będących w dyspozycji PUP.

Zgłaszane do urzędu oferty pracy są odzwierciedleniem profilu działalności firm funkcjonujących na lokalnym rynku pracy. Na przestrzeni lat struktura ofert pracy nie ulegała znaczącym zmianom. Do urzędu wpływa najwięcej ofert pracy w następujących zawodach:

1. sprzedawca,
2. pozostali pracownicy obsługi biurowej,
3. technik prac biurowych,
4. ogrodnik terenów zieleni,
5. pomoc kuchenna.

W dużej mierze miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej zgłoszone przez pracodawców na ww. stanowiska dotyczyły okresowej aktywizacji osób bezrobotnych tj. możliwości odbycia stażu, realizowanych programów adresowanych do osób bezrobotnych .

Wyniki „Rankingu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie sokólskim” wskazują, że analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych w oparciu o statystykę lokalnego rynku pracy nie określa rzeczywistej skali zjawiska, ponieważ nie odzwierciedla stanu panującego na dynamicznie zmieniającym się rynku. Wynika to z faktu, że pracodawcy nie wszystkie oferty pracy zgłaszają do tutejszego urzędu, gdyż część z nich zamieszcza w Internecie lub zatrudniają pracowników bez pośrednictwa urzędu. Jednocześnie coraz więcej osób bezrobotnych posiada kilka zawodów, co daje im możliwość podjęcia pracy na różnych stanowiskach i w różnych zawodach, natomiast w momencie sporządzania sprawozdań statystycznych osoby te mogą być ujęte w systemie ewidencji komputerowej jedynie pod jednym kodem zawodu.

Tabela nr 2. Rozkład kompetencji poszukiwanych w powiecie sokólskim

Wyszczególnienie	Stanowiska pracy	%
doświadczenie	177	59,2
wykształcenie	98	32,8
cechy osobowe odnoszące się bezpośrednio do charakteru	92	30,8
kursy i uprawnienia	77	25,8
kompetencje informatyczne	61	20,4
kompetencje społeczne i obywatelskie	56	18,7
inicjatywność i przedsiębiorczość	47	15,7
porozumiewanie się w językach obcych	28	9,4
kompetencje/ umiejętność uczenia się	18	6,0
kompetencje matematyczno-techniczne	2	0,7
świadomość i ekspresja kulturalna	1	0,3
porozumiewanie się w języku ojczystym	0	0,0
Razem	299	100

Źródło: Podlaska mapa zawodów i kwalifikacji 2013 ..., s. 359.

Dane zawarte w powyższej tabeli wskazują na kompetencje jakie były poszukiwane przez pracodawców z powiatu sokólskiego wśród potencjalnych pracowników. Najważniejsze było dla pracodawców posiadanie doświadczenia – dotyczyło to ponad 59% wszystkich zgłoszonych stanowisk pracy. Kolejnymi pod względem wielkości kompetencjami były

wykształcenie, które było oczekiwane wśród prawie 33% stanowisk oraz cechy osobowe odnoszące się bezpośrednio do charakteru – stanowiły one 30,8% wszystkich stanowisk. Sytuacja ta wskazuje, że pracodawcy oczekują od pracowników pełnej gotowości do realizacji powierzanych im zadań. Jednocześnie świadczy to o niskiej gotowości pracodawców do kształtowania kompetencji i umiejętności pracowników w miejscu pracy. Oznacza to ograniczanie przez pracodawców kosztów, które są związane z przygotowywaniem stanowisk pracy oraz realizacją zadań w jego zakresie. Wymagania kompetencyjne lokalnych pracodawców nie wyróżniają się wśród ogólnej tendencji w kraju. Jakość pracy nie wynika jedynie z wykształcenia, ale również z doświadczenia praktycznego. Oznacza to konieczność kształcenia w ścisłym związku z praktyką gospodarczą⁴. Jedynie wtedy istnieje gwarancja znalezienia zatrudnienia przez nowych pracowników na rynku pracy w przyszłości.

Struktura bezrobotnych jest rezultatem niekorzystnej ekonomicznie specyfiki powiatu sokólskiego. Dostrzegalny jest zbyt niski udział zatrudnionych w sektorze usług oraz w sektorze przemysłu. Rozwój tych sfer jest ograniczony przez niskie nakłady inwestycyjne. W takich uwarunkowaniach nie rozwijają się także usługi okołobiznesowe, sprzyjające powstawaniu nowych miejsc pracy⁵.

Specyfiką sokólskiego rynku pracy jest wysoki procent **ludności zamieszkałej na wsi** (ponad 58 %) i zatrudnionej w sektorze rolnym. Większość posiada indywidualne gospodarstwa rolne, jedynie część mieszkańców wsi faktycznie pozostających bez pracy i bez dochodu korzysta ze świadczeń opieki społecznej lub trafia do rejestrów bezrobotnych.

3. Bezrobocie rejestrowane.

Zmiany zachodzące na lokalnym rynku pracy, szczególnie w obszarze bezrobocia tj. liczba osób zarejestrowanych w urzędzie pracy, ich struktura oraz stopa bezrobocia rejestrowanego mają istotne znaczenie dla określenia jego kondycji.

W powiecie sokólskim wskaźnik stopy bezrobocia w porównaniu z województwem podlaskim oraz średnią stopą bezrobocia w Polsce w latach 2009-2014 przedstawia następujące zestawienie.

Tabela nr 3. Stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2009-2014 [stan na 31.XII. (w %)]

Wyszczególnienie	Stopa bezrobocia (%)					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
POLSKA	12,1	12,4	12,5	13,4	13,4	11,5
WOJEWÓDZTWO PODLASKIE	12,8	13,8	14,1	14,7	15,1	13,1
POWIAT SOKÓLSKI	14,2	16,5	16,9	17,1	17,8	15,7

Źródło: Strona internetowa Powiatowego Urzędu Pracy w Sokółce: <http://www.pupsokolka.pl>.

W latach 2009-2013 stopa bezrobocia w powiecie sokólskim oscylowała w granicy od 14,2% (w 2009 r.) do 17,8% (w 2013 r.) i miała tendencję wzrostową do roku 2013. W końcu grudnia 2014 r. stopa bezrobocia w powiecie sokólskim wyniosła **15,7%** i była wyższa od stopy bezrobocia z grudnia 2009 r. o 1,5%, a w stosunku do grudnia 2013r. niższa o 2,1%. Wskaźnik stopy bezrobocia dotyczący powiatu we wszystkich analizowanych latach był znacznie wyższy niż średni w województwie podlaskim i kraju. Dane na koniec grudnia 2014r. wskazują iż stopa bezrobocia w powiecie sokólskim w stosunku do wartości średniej w województwie była wyższa o 2,6% oraz o 4,2% wyższa niż średnia w kraju.

⁴ Zob. *Podlaska mapa zawodów i kwalifikacji 2013 ...*, s. 359-360.

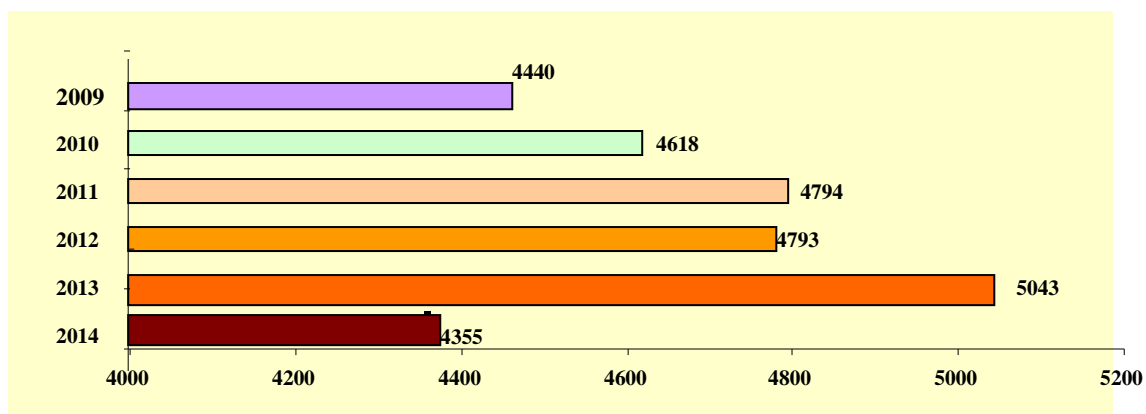
⁵ *Podlaska mapa zawodów i kwalifikacji 2013 ...*, s. 348.

Liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych Powiatowym Urzędzie Pracy w Sokółce wskazują na stronę podażową pracy w powiecie sokólskim, która kształtowała się następująco.

Wykres nr 8.

Bezrobocie rejestrowane w powiecie sokólskim w latach 2009-2014

(stan na 31 XII 2014)



Źródło: Dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Sokółce.

Powyższe dane dotyczące osób zarejestrowanych w latach 2009-2014 wskazują, że w okresie pierwszych pięciu lat utrzymywał się wzrost liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych (od 4 440 osób w 2009 r. do 5043 osób w 2013r. Natomiast na koniec grudnia 2014 liczba osób bezrobotnych zmniejszyła się do poziomu 4355 osób. W ciągu 2014r. liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych zmniejszyła się aż o 688 osób i tym samym była najmniejszą liczbą osób zarejestrowanych w analizowanym okresie 2009-2014.

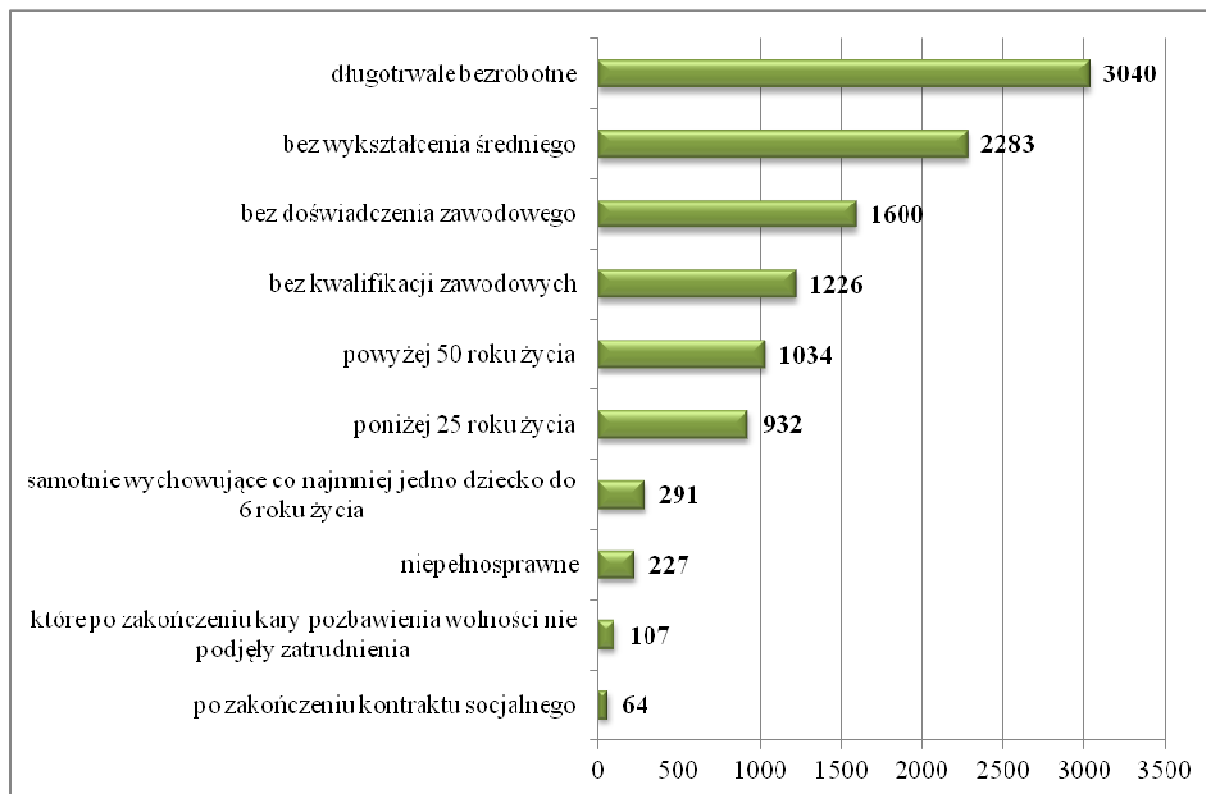
Przyczyną zwiększania się bezrobocia od 2009 r. były m.in.: światowy kryzys finansowy (2007-2009) oraz będące jego bezpośrednim następstwem zmiany koniunkturalne w gospodarce, wydłużenie okresu aktywności zawodowej (wydłużenie wieku emerytalnego), jak również zachodzące w tym czasie niekorzystne zmiany demograficzne.

Wśród zarejestrowanych osób bezrobotnych wyróżnia się osoby znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, o których mówi art. 49 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy⁶. Do tej grupy osób zalicza się bezrobotnych, którzy mają znaczne problemy z aktywizacją zawodową. Brak odpowiednich kwalifikacji i doświadczenia zawodowego wśród nich powoduje, że szanse na podjęcie zatrudnienia są raczej niewielkie. Corocznie odsetek osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy znacznie przekracza 90% wszystkich bezrobotnych zarejestrowanych w urzędzie. Wskazuje to na konieczność ciągłego podejmowania kompleksowych działań na rzecz aktywizacji zawodowej i wzrostu zatrudnienia szczególnie wśród tych osób. Dane statystyczne na 31 grudnia 2014 r. zebrane przez PUP w Sokółce wskazują, że osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy stanowiły zdecydowaną większość (ponad 93%) wszystkich zarejestrowanych osób bezrobotnych – ich liczba wynosiła 4 077 osób.

⁶ Dz. U. z 2015 r., poz. 149 z późn. zm.

Liczebność poszczególnych grup osób należących do kategorii osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w powiecie sokólskim obrazuje poniższy wykres.

Wykres nr 9. Osoby znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy
(stan na 31.12.2014 r.)



Źródło: Dane statystyczne PUP w Sokółce.

Zdecydowanie największą grupę wśród wszystkich zarejestrowanych na dzień 31.12.2014 r. osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy stanowiły osoby **długotrwale bezrobotne – 3 040 osób**. Kolejnymi pod względem wielkości grupami są osoby bezrobotne bez wykształcenia średniego (2283 os.), bez doświadczenia zawodowego (1600 os.), bez kwalifikacji zawodowych (1226 os.) oraz osoby powyżej 50 roku życia (1034 os.). Wśród osób zarejestrowanych 932 z nich nie skończyło 25 lat. W rejestrze tutejszego urzędu było ponadto 291 osób, które posiadają co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia, 227 osób niepełnosprawnych, 107 osób, które po zakończeniu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia oraz 64 osoby zarejestrowane po zakończeniu realizacji kontraktu socjalnego.

Znaczny odsetek osób bezrobotny stanowią osoby w wieku 30-50 tj. 39% wszystkich osób bezrobotnych (1 685 osób).

4. Struktura zarejestrowanych osób bezrobotnych według poziomu wykształcenia w latach 2009-2014.

Na przestrzeni ostatnich lat zauważalna jest poprawa w poziomie wykształcenia osób bezrobotnych, ale nadal bardzo dużo z nich to osoby bez żadnych kwalifikacji i zawodu, z wykształceniem gimnazjalnym/podstawowym, które stanowiły ok. 30% ogółu zarejestrowanych z terenu powiatu sokólskiego.

Tabela nr 4. Struktura zarejestrowanych w latach 2009-2014 osób bezrobotnych według poziomu wykształcenia (stan na 31.XII.)

Wyszczególnienie		gimnazja- -lne i poniżej	zasadnicze zawodowe	średnie ogólno- kształcące	policealne i średnie zawodowe	wyższe	Liczba bezrobot- nych ogółem
2009	Liczba osób	1261	1122	565	1166	326	4440
	%	28,4	25,3	12,7	26,3	7,3	100
2010	liczba osób	1253	1173	658	1173	361	4618
	%	27,1	25,4	14,2	25,4	7,9	100
2011	liczba osób	1327	1231	641	1205	390	4794
	%	27,6	25,8	13,4	25,1	8,1	100
2012	liczba osób	1341	1235	613	1216	388	4793
	%	27,6	25,5	13,1	25,2	8,6	100
2013	liczba osób	1307	1250	691	1345	450	5043
	%	25,9	24,8	13,7	26,7	8,9	100
2014	liczba osób	1179	1104	570	1108	394	4355
	%	27,1	25,4	13,1	25,4	9,0	100

Źródło: Dane statystyczne PUP w Sokółce.

Dane zawarte w powyższej tabeli wskazują, że we wszystkich analizowanych latach najwięcej zarejestrowanych osób bezrobotnych było z wykształceniem: gimnazjalnym i poniżej (ok. 27%), policealnym i średnim zawodowym (ok. 25%) oraz zasadniczym zawodowym (ok. 25%). Najmniej natomiast było osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (ok. 13%) oraz wyższym (ok. 9%).

Z analizy danych wynika, że w ciągu ostatnich lat wzrastała liczba rejestrujących się osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym z 326 w 2009r. do 450 w roku 2013 i 394 w roku 2014. Związane jest to z tendencją obserwowaną w całym kraju. Młodzież coraz chętniej po ukończeniu szkoły średniej rozpoczyna studia w systemie dziennym, wieczorowym, czy zaocznym oddalając w czasie moment wejścia na rynek pracy.

Nadal istotnym problemem wpływającym na funkcjonowanie lokalnego rynku pracy jest utrzymujące się niedostosowanie struktury kształcenia zawodowego do potrzeb pracodawców, co wynika m.in. z systematycznie realizowanego przez urząd pracy badania - monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych.

Kształcenie zawodowe w zbyt małym stopniu uwzględnia zmiany popytu na pracę w perspektywie pojawiania się nowych zawodów i zanikania innych. Najliczniejszą grupą bezrobotnych nadal stanowią bezrobotni z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej tego wykształcenia. Dla tej grupy bezrobotnych Urząd dysponuje najmniejszą liczbą ofert pracy. Pracodawcy coraz rzadziej zgłaszają propozycje zatrudnienia dla osób bez kwalifikacji. Częściej oferują miejsca pracy dla osób posiadających szerokie kompetencje, wykształconych oraz posiadających doświadczenie zawodowe.

5. Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy.

Czas pozostawania bez pracy jest jednym z kluczowych czynników w zachowaniu mobilności i aktywności osób bezrobotnych na rynku pracy. Bolączką sokólskiego rynku pracy jest utrzymująca się od lat duża liczba osób bezrobotnych pozostających w rejestrach bezrobotnych przez okres powyżej 12 miesięcy - długotrwale bezrobotnych.

Tabela nr 5. Bezrobotni zarejestrowani wg czasu pozostawania bez pracy w latach 2009-2014 {stan 31.XII}

Lata	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Miesiące						
do 6 m-cy	1833	1872	1607	1668	1736	1511
6-12 m-cy	791	748	840	753	838	547
12-24 m-cy	810	830	987	884	894	757
powyżej 24 m-cy	1006	1168	1360	1488	1575	1540
Ogółem	4440	4618	4794	4793	5043	4355

Źródło: Dane statystyczne PUP

Z przedstawionych danych wynika iż liczba osób długotrwale bezrobotnych jest grupą najliczniejszą i stanowi niewykorzystany potencjał zatrudnieniowy w powiecie.

Wraz z rosnącą liczbą osób zarejestrowanych (lata 2009-2013) wzrastała liczba osób bezrobotnych pozostających w rejestrze Urzędu powyżej 12 miesięcy, a szczególnie osób zarejestrowanych powyżej 24 miesięcy. Tak długie pozostawanie bez pracy i nieumiejętność znalezienia zatrudnienia systematycznie pozbawia człowieka poczucia własnej wartości. Osoby te z każdym miesiącem bycia osobą bezrobotną tracą możliwość na znalezienie zatrudnienia. Tracą również swoje kwalifikacje zawodowe i stają się osobami mniej atrakcyjnymi dla pracodawców. Jedną z przyczyn przedłużania się okresu pozostawania bez pracy większości osób długotrwale bezrobotnych są również niskie wykształcenie oraz brak kwalifikacji zawodowych i doświadczenia zawodowego. Często te osoby stają się klientami ośrodków pomocy społecznej.

Czynnikiem sprzyjającym w procesie poszukiwania pracy jest wykształcenie, zaś niski poziom wykształcenia i brak kwalifikacji, niska adaptacyjność i mobilność są przyczyną wydłużania się okresu pozostawania bez pracy.

Osoby i rodziny, w których występuje problem długotrwałego bezrobocia, uzależniają się od korzystania z pomocy społecznej, a w konsekwencji tracą umiejętność radzenia sobie w trudnych sytuacjach, przyjmują postawę bierności i coraz bardziej oddalają się rynku pracy. Objęcie tych osób kompleksowym wsparciem oraz pomoc w powrocie na rynek pracy, jest podstawowym warunkiem zapobiegania wykluczeniu społecznemu

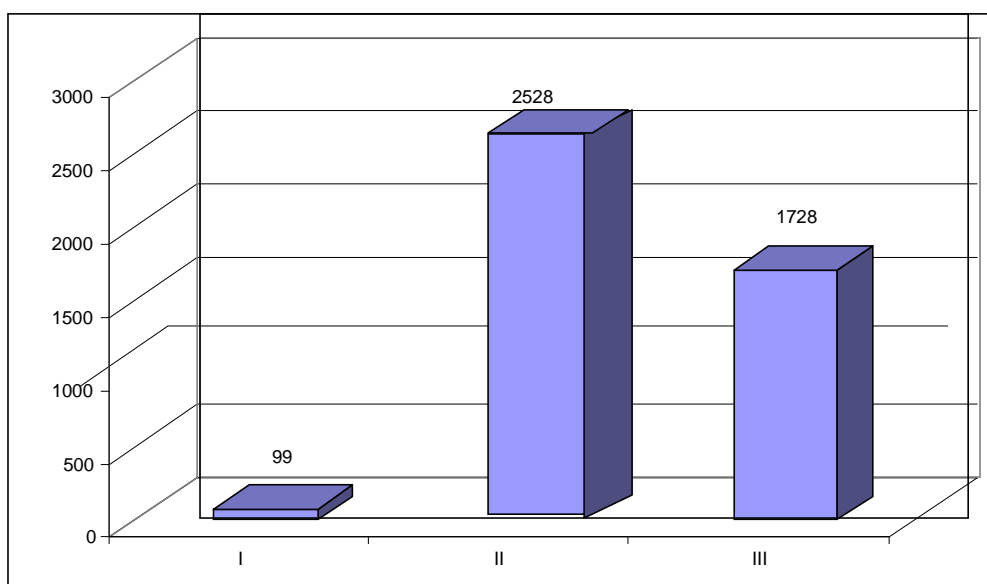
6. Struktura zarejestrowanych osób bezrobotnych według aktywności na rynku pracy.

Znowelizowane, w maju 2014r. przepisy Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy wprowadziły nowy system postępowania przez publiczne służby zatrudnienia przy obsłudze osób bezrobotnych. Opiera się on na koncepcji profilowania pomocy i ustalaniu wspólnie z osobą bezrobotną Indywidualnego Planu Działania (IPD) mającego doprowadzić do podjęcia zatrudnienia.

Ustawa wprowadziła trzy profile, stosownie do stopnia oddalenia bezrobotnego od rynku pracy oraz jego gotowości do powrotu na rynek pracy, tj.:

- **profil pomocy I** - obejmujący osoby aktywne, będące blisko rynku pracy i w większości gotowe do podjęcia pracy bez wsparcia instrumentami rynku pracy, mobilne i posiadające wysokie kompetencje społeczne i organizacyjne, skłonne do samokształcenia i rozwoju.
- **profil pomocy II** - obejmujący osoby wymagające wsparcia w postaci usług i instrumentów rynku pracy, dzięki którym mogą one wejść lub powrócić na rynek pracy.
- **profil pomocy III** - obejmujący osoby oddalone od rynku pracy, tj. osoby które utraciły całkowicie motywację do pracy i jej poszukiwania albo w zamierzony sposób unikają wszelkich form pomocy bowiem ich celem jest wyłącznie utrzymanie statusu bezrobotnego m.in. z uwagi na możliwość korzystania z systemu ubezpieczeń społecznych i świadczeń z opieki społecznej.

Wykres nr 10. Struktura zarejestrowanych osób bezrobotnych według posiadanego profilu pomocy (stan na 31.12.2014r.)

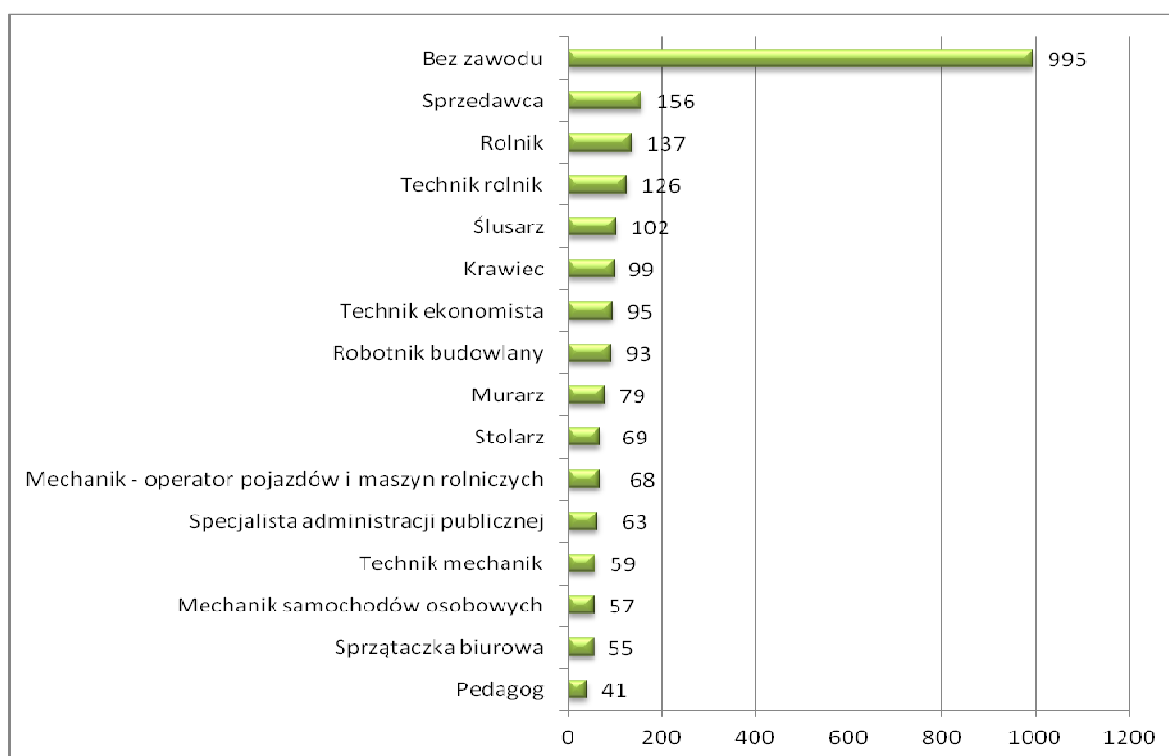


Źródło: Dane statystyczne PUP w Sokółce.

Według danych statystycznych PUP w Sokółce na koniec grudnia 2014r. spośród 4 355 zarejestrowanych osób tylko - 99 osób (2,3%) posiadało I profil pomocy. Najwięcej – **2 528 osób (58%)** to osoby z II. profilem pomocy. Znaczną grupę, bo aż 1728 osób (39,7%) stanowiły osoby z określony III. profilem pomocy tj. najbardziej oddalone od rynku pracy, mający największe trudności w podjęciu zatrudnienia.

7. Struktura zarejestrowanych osób bezrobotnych według zawodów.

Wykres nr 11. Struktura zarejestrowanych osób bezrobotnych według zawodów (stan na 31.12.2014 r.)



Źródło: Dane statystyczne PUP w Sokółce.

Dane wynikające z „Rankingu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie sokólskim w 2014 roku” wskazują, że pod względem struktury zawodowej zarejestrowanych osób bezrobotnych najliczniejszą grupę stanowiły osoby bezrobotne bez zawodu. Ich liczba wyniosła 995 osób, co stanowiło 22,8% wszystkich zarejestrowanych osób. Natomiast wśród zarejestrowanych bezrobotnych posiadających zawód najwięcej było: sprzedawców (3,6%), rolników (3,1%), techników rolników (2,9%), ślusarzy i krawców (po 2,3%), techników ekonomistów (2,2%) oraz robotników budowlanych (2,1%). Niecałe 2% zarejestrowanych stanowiły osoby z zawodami: murarz, stolarz, mechanik – operator pojazdów i maszyn rolniczych, specjalista administracji publicznej, technik mechanik, mechanik samochodów osobowych, sprzątaczką biurową oraz pedagog.

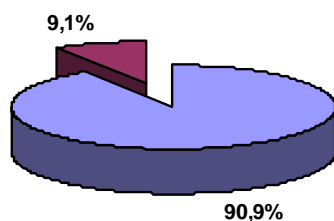
Na ww. stanowiska w znacznej liczbie miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej zgłoszone przez pracodawców dotyczyły okresowej aktywizacji osób bezrobotnych.

8. Struktura zarejestrowanych osób bezrobotnych według uprawnień do zasiłku.

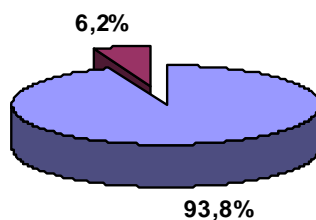
Wyplata zasiłków dla zarejestrowanych osób bezrobotnych spełniających kryteria wynikające z obowiązujących przepisów ustawy o promocji zatrudnienia (...) do ich otrzymywania stanowi obowiązkowe zadanie publicznych służb zatrudnienia.

Struktura bezrobotnych według uprawnień do zasiłku wynosiła:

stan na 31.XII.2009r.



stan na 31.XII.2014r.



wyszczególnienie	Stan na 31-12-2009		Stan na 31-12-2014	
	liczba	% ogółu	liczba	% ogółu
Bezrobotni bez prawa do zasiłku	4035	90,9	4085	93,8
Bezrobotni uprawnieni do zasiłku	405	9,1	270	6,2

Liczba bezrobotnych bez prawa do zasiłku na koniec grudnia 2014 roku wynosiła **4085** osób, co stanowiło **93,8%** ogółu osób zarejestrowanych, a tylko **270** osób (**6,2%**) posiadało prawo do zasiłku. W latach 2009 - 2014 liczba osób uprawnionych do zasiłku zmniejszyła się z 405 osób do 270 i wiąże się to z mniejszą ilością osób rejestrujących się i spełniających warunki ustawowe do przyznania prawa do zasiłku.

Na wysokim poziomie ponad 90% ogółu zarejestrowanych osób bezrobotnych, z tendencją wzrostową od roku 2002 kształtował się wskaźnik osób bez prawa do zasiłku. Na koniec grudnia 2014r. osiągnął poziom 93,8% ogółu osób zarejestrowanych w urzędzie pracy.

Brak zasiłków pieniężnych i brak pracy powoduje, że wiele osób bezrobotnych jest klientami ośrodków pomocy społecznej. Na potrzeby udokumentowania osobom ubiegającym się o pomoc w opiece społecznej, celem potwierdzenia posiadania statusu bezrobotnego Powiatowy Urząd Pracy wydaje zaświadczenia do ośrodków pomocy społecznej, funkcjonujących na terenie powiatu sokólskiego.

9. Analiza SWOT

Analiza **SWOT** stanowi uzupełnienie przedstawionej wcześniej charakterystyki powiatu sokólskiego. Szczególnym celem analizy jest ukazanie stanu lokalnego rynku pracy a także działań Powiatowego Urzędu Pracy w Sokółce.

Analiza SWOT jest jedną z prostszych i najczęściej stosowanych technik analitycznych. Skrót SWOT pochodzi od czterech angielskich słów : Strengths (silne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse), Threats (zagrożenia).

Metoda ta służy do oceny wewnętrznych i zewnętrznych czynników warunkujących rozwój danego podmiotu. Początkowo analiza SWOT wykorzystywana była w sektorze prywatnych przedsiębiorstw, jednak z czasem zaczęła być wykorzystywana także w innych organizacjach. Opiera się na badaniu dwóch grup czynników: wewnętrznych i zewnętrznych. Każda grupa rozpatrywana jest pod kątem pozytywnego i negatywnego wpływu na podmiot:

- **silne strony** – pozytywne zjawiska, na które wpływ ma sam podmiot,
- **słabe strony** –zjawiska ograniczające możliwość rozwoju podmiotu na które ma on wpływ,
- **szanse** –zjawiska stwarzające możliwość rozwoju niezależne od działań podmiotu,
- **zagrożenia** – negatywne zjawiska pochodzące z otoczenia, niezależne od jego działań.

Analiza SWOT powiatu sokólskiego ze szczególnym uwzględnieniem lokalnego rynku pracy przedstawiona została poniżej.

Silne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none">1. Rosnąca liczba podmiotów gospodarczych w powiecie.2. Tendencja wzrostowa liczby ofert pracy.3. Wzrost zatrudnienia i samozatrudnienia.4. Rozwijający się sektor usług.5. Rozwój rolnictwa ekologicznego. (<i>produkty lokalne</i>)6. Posiadanie terenów inwestycyjnych.7. Duży potencjał ludzki w wieku produkcyjnym wymagający jednak odpowiedniego przygotowania i motywacji.8. Promocja działań oraz ułatwianie dostępu do oferty PUP (giełdy pracy i targi, strona internetowa PUP, bezpłatny dostęp do Internetu, współpraca z mediami i innymi partnerami rynku pracy).9. Bogata oferta aktywizacji osób bezrobotnych.	<ol style="list-style-type: none">1. Brak szczegółowych analiz na temat rynku pracy.2. Nierównomierny rozwój gmin powiatu.3. Dominacja podmiotów działających jako mikoprzedsiębiorstwa – nie generujące znacznego przyrostu nowych miejsc pracy.4. Sezonowość rynku pracy.5. Mały potencjał finansowy istniejących podmiotów gospodarczych6. Mała liczba przedsiębiorstw z branży produkcyjnej tworzących miejsca pracy dla pracowników z niskimi kwalifikacjami7. Niedostateczna ilość dużych zakładów produkcyjnych.8. Podaż pracowników nieadekwatna do popytu.9. Słabo rozwinięty rynek wsparcia biznesu i przedsiębiorczości.10. Niskie dochody ludności.

<p>10. Wspomaganie rozwoju przedsiębiorstw.</p> <p>11. Skuteczna realizacja programów rynku pracy.</p> <p>12. Umiejętne wykorzystywanie środków Funduszu Pracy oraz środków finansowych z Unii Europejskiej.</p> <p>13. Dbalność o jakość świadczonych usług.</p> <p>14. Uczestnictwo w życiu społecznym powiatu (udział w imprezach plenerowych powiatu).</p> <p>15. Wysoko wykwalifikowana kadra PUP.</p> <p>16. Profesjonalnie przygotowana kadra Powiatowego Urzędu Pracy w Sokółce do realizacji statutowych zadań.</p>	<p>11. Niska aktywność społeczna.</p> <p>12. Brak miejsc pracy na obszarach wiejskich.</p> <p>13. Bezrobocie ukryte na terenach wiejskich.</p> <p>14. Niedostosowanie kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy.</p> <p>15. Słabe, praktyczne przygotowanie absolwentów szkół do wykonywania zawodu.</p> <p>16. Wąska oferta edukacyjna.</p> <p>17. Niska aktywność i mobilność zawodowa.</p> <p>18. Niski potencjał zatrudnieniowy.</p> <p>19. Niski poziom kwalifikacji osób bezrobotnych.</p> <p>20. Niedopasowanie strukturalne pod kątem kwalifikacji i kompetencji osób bezrobotnych.</p> <p>21. Duży udział osób długotrwale bezrobotnych.</p> <p>22. Bezrobocie dziedziczne.</p> <p>23. Odptyw wykształconej młodzieży (<i>migracja wewnętrzna i zewnętrzna</i>).</p>
Szanse	Zagrożenia
<p>1. Możliwość pozyskiwania przez PUP środków finansowych z zewnętrznych źródeł, w tym dostęp do funduszy z Unii Europejskiej na realizację projektów i programów.</p> <p>2. Wspomaganie zatrudnienia przez urząd pracy.</p> <p>3. Rozwój usług.</p> <p>4. Wzrost poziomu wykształcenia społeczeństwa, w tym osób młodych.</p> <p>5. Szybki postęp techniczny i technologiczny jako szansa dla młodych, dobrze wykształconych osób.</p> <p>6. Zmniejszenie kosztów pracy – niższe składki ZUS dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą.</p> <p>7. Ewentualnie powstanie w Sokółce Podstrefy Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.</p> <p>8. Rozwój partnerstwa lokalnego.</p> <p>9. Identyfikacja władz lokalnych z problemami bezrobocia.</p> <p>10. Chęć rozwijania dialogu społecznego.</p>	<p>1. Spadek liczby mieszkańców powiatu.</p> <p>2. Szybkie starzenie się społeczeństwa.</p> <p>3. Niekorzystne zmiany demograficzne.</p> <p>4. Szara strefa zatrudnienia, ukryte bezrobocie .</p> <p>5. Migracje zarobkowe ludzi młodych.</p> <p>6. Rosnące koszty pracy.</p> <p>7. Brak korelacji edukacji z potrzebami rynku pracy.</p> <p>8. Skutki reformy edukacyjnej – mała rola szkolnictwa zawodowego.</p> <p>9. Szybki postęp techniczny i technologiczny powodujący dezaktualizację kwalifikacji osób bezrobotnych.</p> <p>10. Niestabilna sytuacja ekonomiczna firm.</p> <p>11. Przewidywany wzrost bezrobocia spowodowany wyhamowaniem gospodarki wywołany przez kryzys w kraju i na świecie.</p> <p>12. Często zmieniające się przepisy prawne.</p> <p>13. Deficyt siły roboczej.</p> <p>14. Mała ilość inwestycji tworzących nowe miejsca pracy.</p>

<p>11. Promowanie ekonomii społecznej.</p> <p>12. Przekształcenie części gospodarstw rolnych w gospodarstwa agroturystyczne.</p> <p>13. Korzystne położenie komunikacyjne powiatu..</p>	<p>15. Brak prężnie działającego lobbingu na rzecz przeciwdziałaniu bezrobociu.</p> <p>16. Brak zainteresowania potencjalnych inwestorów.</p> <p>17. Brak dużych inwestycji gospodarczych w powiecie.</p> <p>18. Duże zróżnicowanie zamożności gmin.</p> <p>19. Pogłębiające się rozwarstwienie ekonomiczne społeczności lokalnej.</p>
--	---

Podsumowanie

Powiat sokólski jest obszarem mającym rolniczy charakter, na którym funkcjonują głównie indywidualne gospodarstwa rolne, które są prowadzone rodzinnie i które nie generują nowych miejsc pracy. Mimo rolniczego charakteru powiatu na lokalnym rynku pracy dominuje działalność handlowa i corocznie wzrasta liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w powiecie. Są to jednak głównie małe przedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób, które również są prowadzone rodzinnie i nie generują znacznego przyrostu miejsc pracy. W większości przypadków są to firmy słabe ekonomicznie, podatne na wahania koniunktury gospodarczej. Nienajlepsza sytuacja na lokalnym rynku pracy związana jest m.in. z dekonunkturą w skali gospodarki światowej, co powoduje, ograniczanie kosztów przez firmy, a tym samym nie tworzenie nowych miejsc pracy. Odbija się to bardzo niekorzystnie na sytuacji osób bezrobotnych w powiecie sokólskim charakteryzującym się bardzo wysoką stopą bezrobocia. Specyfika powiatu powoduje, że ludność zamieszkującą na terenie powiatu sokólskiego stanowią w większości osoby z terenów wiejskich.

Obecny rynek pracy, wraz ze swoimi specyficznymi właściwościami, stwarza szczególnie trudną sytuacją dla swoich uczestników. Ma to związek z wymaganiami jakie są im stawiane, np.: przejawianie zupełnie nowych zachowań i umiejętności w zakresie poszukiwania pracy, przygotowania się i przekwalifikowania oraz radzenia sobie z bezrobociem i utrzymaniem miejsca pracy.

Sytuacja obserwowana na rynku pracy wskazuje na główne obszary problemowe, które są ze sobą ściśle połączone i wzajemnie się przenikają. Należą do nich:

- 1.** uwarunkowania społeczno-ekonomiczne związane z rolniczym charakterem powiatu,
- 2.** bezrobocie, zwłaszcza wśród ludzi młodych związane z niedopasowaniem poziomu kwalifikacji zasobów pracy do potrzeb rynku pracy ,
- 3.** długotrwałe bezrobocie, które może być początkiem marginalizacji społecznej,
- 4.** powiązanie ubezpieczenia zdrowotnego oraz świadczeń socjalnych, w tym z opieki społecznej z koniecznością rejestracji w urzędzie pracy i posiadania statusu bezrobotnego przez osoby niezainteresowane podjęciem pracy.

II. MISJA I CELE PROGRAMU

pn., „**SYNERGIA II**”

Misją działań Powiatowego Urzędu Pracy w Sokółce jest:

**PEŁNE I SKUTECZNE ROZPOZNAWANIE, PRZEWIDYWANIE oraz
ZASPOKAJANIE POTRZEB I OCZEKIWAŃ KLIENTÓW.**

Na lata 2015-2022, na rzecz poprawy sytuacji na rynku pracy w powiecie sokólskim ustala się następujące cele:

Cel główny

Inteligentne wspieranie sokólskiego rynku pracy oraz doskonalenie jakości kapitału ludzkiego.

Cele szczegółowe:

1. Wspieranie rozwoju gospodarczego.
2. Tworzenie nowych miejsc pracy oraz promocja i rozwój przedsiębiorczości.
3. Doskonalenie i rozwój potencjału zawodowego osób bezrobotnych oraz pracujących.
4. Wzrost aktywności zawodowej oraz wzrost skuteczności działań na rzecz osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.
5. Doskonalenie dialogu społecznego i partnerstwa wraz ze wzrostem jakości instytucjonalnej obsługi rynku pracy.

Pełną realizację powyższych celów zamierzamy osiągnąć poprzez następujące **działania** :

- I.** Pośrednictwo pracy, w tym
- w ramach sieci Europejskich Służb Zatrudnienia (EURES).
- II.** Poradnictwo i informację zawodową oraz pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy.
- III.** Szkolenia osób bezrobotnych, poszukujących pracy oraz pracowników i pracodawców zakładów pracy.
- IV.** Rozwój przedsiębiorczości.
- V.** Rozwój instrumentów rynku pracy z wykorzystaniem środków finansowych będących w dyspozycji Urzędu.
- VI.** Wspieranie integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.
- VII.** Dialog społeczny i partnerstwo na rzecz rynku pracy.

III. DZIAŁANIA I USŁUGI oraz PLANOWANE ZADANIA do REALIZACJI W LATACH 2015-2022

DZIAŁANIE I. Pośrednictwo pracy, w tym w ramach sieci Europejskich Służb Zatrudnienia (EURES).

Usługi	Zadania
<p>1. Udzielanie pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia oraz pracodawcom w pozyskaniu pracowników o poszukiwanych kwalifikacjach zawodowych.</p> <p>2. Świadczenie usług pośrednictwa pracy w ramach sieci Europejskich Służb Zatrudnienia (EURES)</p>	<p>1. Pozyskiwanie i realizacja ofert pracy niesubsydiowanej oraz inicjowanie programów subsydiowanych, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - upowszechnianie ofert pracy, - proponowanie bezrobotnym ofert pracy zgodnie z ich kwalifikacjami, - pomoc w doborze odpowiedniej oferty pracy, - współpraca ze specjalistą ds. rozwoju zawodowego, doradcą zawodowym w zakresie szkoleń, doboru kandydatów na oferty pracy. <p>2. Udzielanie pracodawcom informacji o kandydatach do pracy w związku ze złożoną ofertą pracy.</p> <p>3. Inicjowanie i organizowanie kontaktów osobom poszukującym pracy z pracodawcami, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizowanie giełd pracy. <p>4. Tworzenie i aktualizacja bazy danych o pracodawcach</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizacja wizyt pośredników u pracodawców - pozyskiwanie nowych pracodawców do współpracy. <p>5. Rozpoznawanie i analiza potrzeb lokalnego rynku pracy.</p> <p>6. Informowanie poszukujących pracy oraz pracodawców o aktualnej sytuacji i przewidywanych zmianach na rynku pracy.</p> <p>1. Udzielanie pomocy osobom poszukującym pracy w uzyskaniu zatrudnienia zgodnie z prawem swobodnego przepływu pracowników w Unii Europejskiej (UE);</p> <p>2. Rozpowszechnianie informacji o usługach EURES m.in. poprzez;</p> <ul style="list-style-type: none"> - dystrybucję ulotek, - informowanie o stronie internetowej EURES, - stałą aktualizację informacji nt. EURES na stronie internetowej, na tablicach informacyjnych w siedzibie PUP; <p>3. Udostępnianie informacji nt. warunków życia i pracy oraz sytuacji na rynkach pracy; rejonie Europejskiego Obszaru Gospodarczego [EOG];</p> <p>4. Udostępnianie ofert pracy w krajach EOG osobom zainteresowanym;</p> <p>5. Zbieranie podań kandydatów do pracy zawierających m.in. obowiązujące CV i inne wymagane dokumenty oraz przesyłanie ich do Doradcy EURES w WUP;</p> <p>6. Wspomaganie organizacji i udział w targach pracy.</p>

<p>3. Promocja pośrednictwa pracy</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opracowywanie i rozpowszechnianie ulotek i innych materiałów promujących usługi urzędu pracy świadczone w ramach pośrednictwa pracy. 2. Ułatwienie dostępu do informacji na temat działalności Urzędu poprzez stronę internetową, bezpłatną infolinię, elektroniczną tablicę informacyjną. 3. Organizowanie konferencji tematycznych.
<p>4. Indywidualizacja pracy z klientami PUP</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ustalanie profili pomocy dla osób bezrobotnych oraz opracowywanie i realizacja Indywidualnych Planów Działania (IPD). 2. Stała współpraca doradców klienta / doradców instytucjonalnych z przyporządkowanymi do współpracy grupami osób zarejestrowanych w urzędzie / pracodawców, podmiotów gospodarczych.
<p>5. Rejestracja oświadczeń pracodawców na zatrudnienie cudzoziemców zza wschodniej granicy.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pomoc pracodawcom w rekrutacji pracowników w związku z brakiem możliwości zabezpieczenia potrzeb kadrowych w oparciu o lokalny rynek prac.
<p>6. Badania lokalnego rynku pracy.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opracowywanie badań i analiz lokalnego rynku pracy. 2. Sporządzanie sprawozdań z zakresu lokalnego rynku pracy. 3. Prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, upowszechnianie wyników i przedkładanie m.in.: Powiatowej Radzie Rynku Pracy, jednostkom edukacyjnym, samorządom. 4. Dokonywanie ocen dotyczących rynku pracy na potrzeby powiatowej rady rynku pracy oraz organów zatrudnienia.

DZIAŁANIE II. Poradnictwo i informacja zawodowa oraz pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy.

Usługi	Zadania
<p>1. Pomoc osobom bezrobotnym i poszukującym pracy w wyborze odpowiedniego zawodu, miejsca pracy, podnoszeniu poziomu aktywności zawodowej oraz w planowaniu rozwoju kariery zawodowej.</p>	<p>1. Udzielanie indywidualnych porad zawodowych dla bezrobotnych, poszukujących pracy celem rozwiązania ich problemów zawodowych, z wykorzystaniem standaryzowanych metod ułatwiających wybór zawodu, zmianę kwalifikacji podjęcie lub zmianę pracy, w tym badanie kompetencji, zainteresowań i uzdolnień zawodowych.</p> <p>2. Udzielanie informacji o zawodach, rynku pracy, możliwościach szkolenia i kształcenia, o umiejętnościach niezbędnych przy aktywnym poszukiwaniu pracy i samozatrudnieniu.</p> <p>3. Inicjowanie, organizowanie i prowadzenie grupowych porad zawodowych przy pomocy różnych metod stosowanych w poradnictwie zawodowym.</p> <p>4. Inicjowanie i prowadzenie grupowych spotkań informacyjnych mających na celu przedstawienie informacji zawodowych dotyczących rynku pracy, możliwościach szkolenia i kształcenia, możliwościach edukacyjnych, przekwalifikowania, poszerzania wiedzy i umiejętności zawodowych.</p> <p>5. Udostępnianie w siedzibie Urzędu, zasobów informacji zawodowych do samodzielnego wykorzystania przez osoby zainteresowane.</p> <p>6. Kierowanie osób bezrobotnych lub poszukujących pracy na specjalistyczne badania lekarskie lub psychologiczne umożliwiające wydanie opinii o przydatności zawodowej do pracy i zawodu albo kierunku szkolenia.</p>
<p>2. Przygotowanie bezrobotnych i poszukujących pracy do lepszego radzenia sobie w poszukiwaniu i podejmowaniu pracy.</p>	<p>1. Inicjowanie, organizowanie i prowadzenie szkoleń z zakresu umiejętności poszukiwania pracy.</p> <p>2. Umożliwianie wszystkim zainteresowanym dostępu do informacji, danych oraz innych źródeł wiedzy pomocnych do uzyskania umiejętności poszukiwania pracy i samozatrudnienia.</p>
<p>3. Udzielanie pracodawcom pomocy w doborze kandydatów do pracy.</p>	<p>1. Prowadzenie poradnictwa, na rzecz pomocy pracodawcom w wyborze kandydatów do pracy poprzez ustalanie wymogów kwalifikacyjnych stanowisk pracy i sporządzanie bilansów kompetencji kandydatów do zatrudnienia.</p> <p>2. Wspieranie rozwoju zawodowego pracodawcy i jego pracowników przez udzielanie porad zawodowych.</p>

<p>4.Pomoc doradcza pracownikom zwalnianym w przypadku zwolnień monitorowanych</p> <p>5.Promocja usług poradnictwa zawodowego</p>	<p>1.Inicjowanie i realizacja przedsięwzięć mających na celu rozwiązanie lub złagodzenie problemów związanych z planowanymi zwolnieniami grup pracowników z przyczyn dotyczących zakładu pracy.</p> <p>1.Opracowywanie i rozpowszechnianie ulotek, plakatów z zakresu poradnictwa i planowania kariery zawodowej oraz znalezienia lub zmiany pracy.</p> <p>2.Opracowywanie, gromadzenie i upowszechnianie informacji o zawodach, możliwościach kształcenia i szkolenia zawodowego.</p> <p>3.Współdziałanie z innymi instytucjami z terenu powiatu sokólskiego w zakresie upowszechniania informacji związanych z usługami poradnictwa zawodowego.</p> <p>4. Opracowanie i uaktualnianie informacji w zakresie usług poradnictwa zawodowego na stronie internetowej urzędu.</p> <p>5.Współdziałanie z instytucjami właściwymi do spraw poradnictwa w zakresie określonym ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.</p>
---	--

DZIAŁANIE III. Szkolenie osób bezrobotnych, poszukujących pracy oraz pracowników i pracodawców zakładów pracy.

Usługi	Zadanie
<p>1. Dostosowywanie kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych do potrzeb rynku pracy.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Promowanie i wdrażanie edukacyjnych form aktywizacyjnych wynikających z ustawy o promocji zatrudnienia na rzecz nabywania , podnoszenia lub zmiany kwalifikacji osób bezrobotnych. 2. Diagnozowanie zapotrzebowania na kwalifikacje oraz promowanie dostosowania oferty edukacyjnej szkół i placówek kształcenia zawodowego do sytuacji na rynku pracy i potrzeb pracodawców. 3. Przekazywanie osobom bezrobotnym kompleksowej informacji dotyczącej rynku pracy, w tym zawodów nadwyżkowych, deficytowych. 4. Badanie potrzeb szkoleniowych osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz pracodawców. 5. Dostosowywanie oferty szkoleniowej do potrzeb rynku pracy - sporządzanie rocznych planów szkoleń i przedkładanie Powiatowej Radzie Rynku Pracy do zaopiniowania. 6. Realizacja szkoleń osobom bezrobotnym: <ol style="list-style-type: none"> 1) szkoleń grupowych, wg planu szkoleń ustalonego na dany rok, 2) szkoleń indywidualnych pod deklarowane zatrudnienie pracodawcy lub podjęcie działalności gospodarczej przez bezrobotnego, 3) szkoleń indywidualnych w ramach umów trójstronnych / zawieranych pomiędzy PUP, instytucją szkoleniową i pracodawcą zgodnie z deklaracją zatrudnieniową/, 4) szkoleń indywidualnych w ramach bonów szkoleniowych, 7. Wsparcie dalszego kształcenia bezrobotnych poprzez dofinansowanie kosztów studiów podyplomowych. 8. Finansowanie stypendiów na kontynuowanie nauki dla osób bezrobotnych o utrudnionym starcie edukacyjnym i finansowym. 9. Finansowanie osobom bezrobotnym kosztów egzaminów umożliwiających uzyskanie świadectw, dyplomów, zaświadczeń, uprawnień zawodowych, tytułów zawodowych, kosztów uzyskania licencji niezbędnych do wykonywania zawodu oraz innych form wsparcia wynikających z Ustawy. 10. Monitoring szkoleń . 11. Badanie efektywności szkoleń. 12. Inicjowanie spotkań informacyjnych i aktywizacyjnych dla osób zagrożonych zwolnieniami grupowymi.

<p>2. Współpraca z jednostkami oświatowymi i instytucjami szkoleniowym</p> <p>3. Kształcenie ustawiczne pracowników i pracodawców.</p>	<ol style="list-style-type: none">1. Upowszechnianie wyników monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych.2. Przekazywanie młodzieży kompleksowej informacji na temat aktualnej sytuacji na rynku pracy oraz usług oferowanych przez Urząd.3. Wydawanie opinii dotyczących uruchomienia w powiecie sokólskim nowych kierunków kształcenia.4. Współpraca z partnerami rynku pracy - instytucjami realizującymi projekty szkoleniowe w ramach EFS i udostępnianie informacji osobom bezrobotnym o możliwości podnoszenia kwalifikacji w ramach uczestnictwa w projektach partnerów rynku pracy. <ol style="list-style-type: none">1. Promocja idei kształcenia ustawicznego realizowanego w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego (KFS).2. Badanie potrzeb szkoleniowych pracowników i pracodawców.3. Realizacja wniosków pracodawców w zakresie kształcenia ustawicznego dotyczących dofinansowania ze środków KFS kosztów:<ul style="list-style-type: none">- określenia potrzeb pracodawcy w zakresie kształcenia ustawicznego,- kursów i studiów podyplomowych realizowanych z inicjatywy pracodawcy lub za jego zgodą,- egzaminów umożliwiających uzyskanie dokumentów potwierdzających nabycie umiejętności, kwalifikacji zawodowych lub uprawnień zawodowych,- badań lekarskich i psychologicznych wymaganych do podjęcia kształcenia lub pracy zawodowej po ukończonym kształceniu,- ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków w związku z podjętym kształceniem.4. Badanie efektywności wsparcia udzielonego ze środków KFS.
---	---

DZIAŁANIE IV. Rozwój przedsiębiorczości.

Usługi	Zadania
<p>1. Wspieranie samozatrudnienia.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Świadczenie usług doradczych – indywidualne wsparcie, udzielanie podstawowych informacji z zakresu zakładania działalności gospodarczej. 2. Badanie predyspozycji przedsiębiorczych osób bezrobotnych. 3. Organizowanie szkoleń umożliwiających nabycie wiedzy i umiejętności niezbędnych do podjęcia i prowadzenia działalności gospodarczej. 4. Udzielanie jednorazowego wsparcia finansowego na podjęcie działalności gospodarczej ze środków Funduszu Pracy (FP), PFRON oraz Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). 5. Współpraca z Bankiem Gospodarstwa Krajowego i pośrednikami finansowymi w zakresie udzielania osobom bezrobotnym pożyczek na podjęcie działalności gospodarczej. 6. Udostępnianie informacji nt. możliwości uzyskania dofinansowania założenia i prowadzenia działalności gospodarczej u innych podmiotów.
<p>2. Wspieranie pracodawców w tworzeniu nowych miejsc pracy.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozpatrywanie i realizacja wniosków pracodawców - podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, dotyczących przyznania dofinansowania ze środków Funduszu Pracy (FP), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), Państwowego Funduszu Rehabilitacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych (PFRON) kosztów tworzenia miejsc pracy. 2. Kierowanie do zatrudnienia osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP . 3. Współpraca z Bankiem Gospodarstwa Krajowego i pośrednikami finansowymi w zakresie udzielania pożyczek na tworzenie stanowisk pracy i zatrudnianie osób bezrobotnych skierowanych przez PUP.
<p>3. Promocja przedsiębiorczości</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opracowywanie i rozpowszechnianie materiałów informacyjnych promujących przedsiębiorczość i dostępne źródła uzyskania dofinansowania, założenia działalności gospodarczej. 2. Promowanie alternatywnych i elastycznych form zatrudnienia, w tym samozatrudnienie, e-praca, telepraca.

DZIAŁANIE V. Rozwój instrumentów rynku pracy z wykorzystaniem środków finansowych będących w dyspozycji Urzędu.

Usługi	Zadania
<p>1. Realizacja instrumentów rynku pracy oraz subsydiowanych form zatrudnienia zgodnie z potrzebami rynku pracy.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozpoznawanie zapotrzebowania lokalnego rynku pracy na poszczególne instrumenty finansowe-formy wsparcia, programy. 2. Sporządzenie planów wydatkowania środków Funduszu Pracy i przedkładanie Powiatowej Radzie Rynku Pracy do zaopiniowania. 3. Sporządzanie wniosków i aplikowanie o środki dostępne w ramach Programu Operacyjnego 2015- 2020 Wiedza Edukacja Rozwój oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego. 4. Bieżące monitorowanie realizacji planu wydatkowania środków Funduszu Pracy i dokonywanie zmian pod zmieniające się potrzeby rynku pracy. 5. Pozyskiwanie dodatkowych środków finansowych z dostępnych źródeł na realizację programów specjalnych, celowych i innych, w tym m.in.: <ol style="list-style-type: none"> a) aplikowanie o środki Funduszu Pracy z rezerw finansowych Ministra Pracy i Polityki Społecznej, b) pozyskiwanie dostępnych środków finansowych z samorządu województwa , c) wdrażanie programów regionalnych i krajowych mających na celu przeciwdziałanie bezrobociu. d) pozyskiwanie środków finansowych na realizację projektów współfinansowanych przez UE ze środków Europejskiego Funduszu społecznego w ramach ogłaszanych konkursów.

DZIAŁANIE VI. Wspieranie integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

Usługi	Zadania
<p>1. Indywidualizacja pomocy świadczona osobom niepełnosprawnym .</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozpoznanie potrzeb i możliwości zawodowych osób niepełnosprawnych z uwzględnieniem potrzeb rynku pracy. 2. Stała współpraca doradcy klienta PUP z osobą niepełnosprawną w opracowaniu i realizacji Indywidualnych Planów Działania (IPD). 3. Opracowywanie i realizacja programów aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych. 4. Włączanie osób niepełnosprawnych do działań aktywizacyjnych realizowanych w ramach programów finansowanych z Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. 5. Kierowanie osób niepełnosprawnych wymagających szkolenia specjalistycznego do specjalistycznych ośrodków szkoleniowo rehabilitacyjnych.
<p>2. Pośrednictwo pracy</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzenie i aktualizacja własnej bazy informacji o zakładach pracy planujących zatrudnić bądź już zatrudniających osoby niepełnosprawne. 2. Kierowanie do pracy osób niepełnosprawnych na zgłoszone oferty pracy. 3. Dokonywanie przy współpracy z doradcą , analizy stanowisk pod kątem możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych, a także możliwości ich dostosowania do potrzeb osób z różnymi niepełnosprawnościami. 4. Promocja wraz z rozpowszechnianiem informacji dotyczącej zatrudniania osób niepełnosprawnych. 5. Właściwy dobór ofert pracy do psychofizycznych możliwości i kwalifikacji zawodowych osób niepełnosprawnych. 6. Współpraca z organami administracji rządowej i organizacjami jednostek samorządu terytorialnego, organizacjami pozarządowymi i fundacjami w zakresie zatrudniania i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych. 7. Współpraca z Państwową Inspekcją Pracy w Białymstoku w zakresie oceny i kontroli miejsc pracy osób niepełnosprawnych.

<p>3. Poradnictwo zawodowe oraz szkolenia.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Świadczenie porad zawodowych osobom niepełnosprawnym w formie indywidualnej i grupowej . 2. Udzielanie informacji nt. możliwości podejmowania działalności gospodarczej oraz korzystania z pożyczek dla osób niepełnosprawnych. 3. Rozpoznawanie potrzeb osób niepełnosprawnych w zakresie szkoleń i przekwalifikowań oraz pracodawców na zatrudnienie osób niepełnosprawnych. 4. Organizowanie szkoleń wg zapotrzebowania na rynku pracy oraz szkoleń dla osób z orzeczoną celowością przekwalifikowania 5. Kierowanie osób niepełnosprawnych na szkolenia zwiększające szanse na zatrudnienie. 6. Opiniowanie wniosków w ramach rent szkoleniowych. 7. Kierowanie wniosków do Starosty w sprawie przedłużania rent szkoleniowych. 8. Utrzymywanie kontaktu z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych i KRUS w sprawie szkoleń w ramach rent szkoleniowych. 9. Współpraca z KRUS i ośrodkami pomocy społecznej.
---	--

DZIAŁANIE VII. Dialog społeczny i partnerstwo na rzecz rynku pracy.

Usługi	Zadania
1. Współpraca z partnerami rynku pracy.	<ol style="list-style-type: none">1. Współdziałanie z partnerami rynku pracy w zakresie realizacji usług pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego, szkoleń, tworzenia miejsc pracy, realizacji projektów i programów oraz miejsc aktywizacji zawodowej osób zarejestrowanych .2. Współpraca z Powiatową i Wojewódzką Radą Rynku Pracy instytucjonalną platformą dialogu i partnerstwa społecznego w dziedzinie rynku pracy m.in. w zakresie:<ul style="list-style-type: none">➤ poszukiwania pomysłów dla opracowywania projektów lokalnych na rzecz promocji zatrudnienia➤ opiniowanie projektów lokalnych i planów finansowych Funduszu Pracy➤ opiniowanie kierunków kształcenia, szkolenia oraz zatrudnienia w powiecie.3. Zawieranie partnerstw lokalnych z instytucjami współpracującymi na rzecz wzrostu i promocji zatrudnienia oraz rozwoju zasobów ludzkich mających na celu wymianę informacji, doświadczeń, dobrych praktyk i inicjatyw, przedsięwzięć oraz współpracę w obszarze rynku pracy , w tym m.in. z terytorialną Giełdą Pracy w Mariampolu (Litwa).4. Wspieranie inicjatyw podejmowanych przez publiczne służby zatrudnienia i niepubliczne instytucje rynku pracy na rzecz realizacji polityki rynku pracy w powiecie, w tym min.: upowszechnianie ofert pracy, informacji o oferowanych usługach dotyczących rynku pracy.5. W partnerstwie z instytucjami rynku pracy, tworzenie i realizacja projektów , programów dotyczących rynku pracy adresowanych do osób bezrobotnych , w tym szczególnego ryzyka zatrudnieniowego.6. Organizowanie oraz współudział w konferencjach tematycznych, seminariach, spotkaniach, warsztatach dotyczących inteligentnego rozwoju rynku pracy.7. Współpraca z podmiotami wspierającymi samozatrudnienie, w tym:<ul style="list-style-type: none">- uczestnictwo przedstawicieli urzędu w szkoleniach, seminariach z zakresu przedsiębiorczości. organizowanych przez inne instytucje i podmioty.- współpraca z Urzędem Skarbowym, Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, Cechem Rzemiosł Różnych,

	<ul style="list-style-type: none">- współpraca z fundacjami, stowarzyszeniami, instytucjami szkoleniowymi, szkołami i innymi instytucjami działającymi na rzecz wspierania przedsiębiorczości.8. Wymiana informacji z innymi urzędami pracy nt. możliwości uzyskania zatrudnienia, szkolenia na terenie ich działania.9. Promocja projektów realizowanych przez inne podmioty dotyczące rynku pracy i pomoc w rekrutacji beneficjentów do projektu.10. Zawieranie porozumień z gminami i ich realizacja w zakresie upowszechniania w gminach ofert pracy , usług i instrumentów rynku pracy oraz programów realizowanych przez Urząd, aktywizacji osób bezrobotnych i lokalnych rynków pracy.11. Współpraca z ośrodkami pomocy społecznej w zakresie realizacji wspólnych przedsięwzięć, wymiany informacji o kandydatach proponowanych do aktywizacji zawodowej i integracji społecznej, z wykorzystaniem elektronicznego przepływu informacji w ramach Samorządowej Elektronicznej Platformy Informatycznej (SEPI).12. Współpraca międzynarodowa mająca na celu m.in. wymianę informacji o zmianach na rynku pracy, innowacyjnych projektach, dobrych praktykach realizowanych na rzecz aktywizacji rynku pracy i przeciwdziałania bezrobociu.
--	--

IV. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zadania na rzecz promocji zatrudnienia oraz aktywizacji sokólskiego rynku pracy określone w Programie, realizowane będą przy udziale: środków Funduszu Pracy (FP); funduszy pomocowych Unii Europejskiej UE, w tym Europejskiego Funduszu (EFS); Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), oraz budżetów pracodawców i samorządów.

Przy wydatkowaniu środków na programy rynku pracy Powiatowy Urząd Pracy w Sokółce będzie kierował się obowiązkiem wynikającym z ustawy o finansach publicznych tj. wydając je w sposób celowy i oszczędny z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów.

1. Fundusz Pracy (FP) , Europejski Fundusz Społeczny (EFS), Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON).

W latach 2015-2022 wielkość środków Funduszu Pracy (FP) na realizację aktywnych programów rynku pracy i promocję zatrudnienia w powiecie determinowana będzie limitem Funduszu Pracy przyznanym dla województwa przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej, podziałem dokonany przez Zarząd Województwa dla powiatu, w oparciu o kryteria zatwierdzone przez Sejmik Województwa i Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 sierpnia 2014r. w sprawie algorytmu ustalenia kwot środków FP na finansowanie zadań w województwie (*Dz.U.2014 poz.1294, z późn. zm.*) oraz środkami FP pozyskiwanymi przez PUP z rezerwy Ministra i Marszałka Województwa na realizację opracowywanych przez Powiatowy Urząd Pracy programów .

Ponadto działania na rzecz promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy wspierane będą środkami Europejskiego Funduszu Społecznego pozyskiwanymi przez PUP w drodze naborów wniosków pozakonkursowych ogłoszonych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku w ramach Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 oraz w ramach ogłaszanych konkursów.

Zadania osłonowe - obligatoryjne na rzecz łagodzenia skutków bezrobocia realizowane przez urząd pracy, tj. dotyczące wypłaty zasiłków, świadczeń przedemerytalnych, dodatków aktywizacyjnych, stypendiów uprawnionym osobom bezrobotnym finansowane będą z Funduszu Pracy do wysokości potrzeb.

Aktywizacja osób niepełnosprawnych, poszukujących pracy - niepozostających w zatrudnieniu będzie finansowana w poszczególnych latach ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) w ramach limitów uchwalanych przez Radę Powiatu w Sokółce.

2. Środki własne pracodawców.

Do osiągnięcia wszystkich zamierzeń niezbędne będzie zaangażowanie środków pochodzących z budżetów gmin, przedsiębiorców i innych podmiotów poprzez wnoszenie wkładu w tworzenie i organizację miejsc pracy, dofinansowywanie subsydiowanego zatrudnienia osób bezrobotnych.

V. MONITORING Powiatowego Programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2015 – 2022

Monitoring *Programu* ma szczególne znaczenie dla:

- ogólnej oceny sytuacji na lokalnym rynku pracy,
- aktywizacji zawodowej i społecznej mieszkańców, poprzez wskazanie podejmowanych przedsięwzięć aktywizacyjnych,
- oceny zgodności realizacji *Programu* z zawartymi w nim celami

i będzie prowadzony na bieżąco. Po upływie każdego roku sporządzana będzie informacja z realizacji *Programu*. Ocena uzyskiwanych efektów będzie podstawą m.in. do opracowywania rocznych planów pracy Powiatowego Urzędu Pracy w Sokółce oraz ukierunkowania działań na rzecz pełnej realizacji *Programu*.

Po zakończeniu realizacji *Programu* na podstawie wszystkich sprawozdań rocznych, a także bieżących danych statystycznych zostanie sporządzona przez Powiatowy Urząd Pracy w Sokółce informacja końcowa z realizacji *Programu*, uwzględniająca całokształt przeprowadzonych działań i osiągnięte efekty.

Miernikami realizacji *Programu* będzie m.in. ilość osób bezrobotnych i pracodawców którzy uzyskali wsparcie w ramach aktywnych form wsparcia finansowanych ze środków Funduszu Pracy, Europejskiego Funduszu Społecznego, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, ilość zrealizowanych wspólnie z partnerami rynku pracy projektów, programów celowych oraz przedsięwzięć i uzyskane efekty, kwoty środków Funduszu Pracy i z innych źródeł wydatkowane na aktywizację lokalnego rynku pracy oraz uzyskana efektywność zatrudnieniowa, kształtowanie się stopy i poziomu bezrobocia.

Do rozpatrzenia przez Radę Powiatu Sokólskiego informacje z realizacji *Programu* przedstawiane będą w **okresach dwuletnich tj. w 2017r. w 2019r. i 2021r.**

W roku 2023 przedłożona zostanie informacja końcowa z realizacji programu i uzyskanych efektach za okres 2015-2022.

VI. ZARZĄDZANIE Powiatowym Programem promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2015 – 2022

Powiatowy Urząd Pracy w Sokółce – jako powiatowa jednostka organizacyjna powiatu sokólskiego, realizujący zadania w zakresie polityki rynku pracy – będzie odpowiedzialny za wdrożenie i prawidłową realizację *Powiatowego Programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2015 – 2022*.

Bezpośredni nadzór nad przebiegiem realizacji *Programu* będzie sprawował działający z upoważnienia Starosty - Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Sokółce.

VII. PODSUMOWANIE

Założone cele na lata 2015-2022 będą możliwe do osiągnięcia, poprzez kompleksowe, wielokierunkowe działania Powiatowego Urzędu Pracy Sokółce przy współdziałaniu partnerów rynku pracy.

Dynamiczne zmiany jakie zachodzą na rynku pracy oraz prognozy dotyczące sytuacji w sferze zatrudnienia zmuszają do wzrostu aktywności w walce z bezrobociem.

Niekorzystne zjawiska występujące na lokalnym rynku pracy, m.in. takie jak nierównowaga pomiędzy popytem a podażą pracy oraz stan niedopasowania strukturalnego występują nadal i są dużym wyzwaniem dla instytucji działających na rzecz rynku pracy w tym, dla Powiatowego Urzędu Pracy w Sokółce. Są także impulsem do podejmowania działań ukierunkowanych głównie na realizację celów ustalonych w niniejszym *Programie*.

Zawarte w Programie działania służyć mają podejmowaniu aktywności zawodowej i społecznej mieszkańców powiatu sokólskiego i zachęceniu ich do wyjścia ze stanu bierności. Program zawiera propozycje działań jakie należy podjąć, by sprostać aktualnym wyzwaniom rynku pracy, głównie w zakresie poprawy zatrudnialności rozwoju przedsiębiorczości i zdolności adaptacyjnych przedsiębiorstw, jak również działania dotyczące wspierania lokalnego rynku pracy poprzez aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu. Skuteczne przeciwdziałanie bezrobociu wymaga partnerskiego zaangażowania, efektywnego współdziałania, spójnych, kompleksowych i podejmowanych w sposób skoordynowany działań przez wszystkich partnerów rynku pracy.

Osiągnięcie poprawy na rynku pracy w **ośmioletniej perspektywie**, możliwe będzie wyłącznie poprzez **synergię** z zastosowaniem dialogu społecznego przy zaangażowaniu wszystkich partnerów, którzy swoją wiedzę, umiejętności, doświadczenie oraz posiadane zasoby połączą we wspólne działanie na rzecz rynku pracy.

Niezwykle ważnym elementem w realizacji Programu będzie partnerska współpraca z trzema sektorami, tj. pracodawcami, organizacjami pozarządowymi, jednostkami samorządu terytorialnego. Dzięki zaangażowaniu wszystkich podmiotów w promocję zatrudnienia możliwe będzie osiągnięcie celów programu na wszystkich płaszczyznach i w końcowym efekcie działania podejmowane przez Powiatowy Urząd Pracy wspólnie z partnerami rynku pracy, powinny doprowadzić do rozwoju gospodarczego i wzrostu przedsiębiorczości oraz poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy.

Sokółka, 23.09.2015r.

